

Deyimler Sözlüğü

1

İsləyən

Bey Hadi

2500 Başlıq

Turuz-Tebriz

2021

ağac bəslər öz qurdun.

dirişgən daş oğar. (**dirişqan**: qeyrətli)

gözü görən kora dəgməz.

qanmaza söz ötməz, onmazın işi bitməz. (**onmazın** : şanssızın)

qıdırğığan ac qalmaz. (**qidırğığan**: işliyən)

aba altda ər yatar. (geyimlə kişi ölçülməz).

abanmadan girmə heç yerə, düşərsən birdən çıxılmaz yerə. (abanmadan: çəkinmədən)

ac hər nəyə umar. (**umar**: göylü isdər, könlü çəkər)

ac kişidə din nə gəzir. (acın imanı, toxun qorxusu olmaz) (**kışidə**: adamda)

ac qarında, baş qalmaz. (**baş**: ağıl)

ac qurd daşa təpər. (ac qurd daş gəmirir)

ac yat acar yat. (**acar**: 1. yeni. taza. 1. bütün. dolu)

ac yeyimcil, toxu yatımcıl.

aca çörək tapşırılmaz

aca ver yesin, toxu qoy yatsın

acdan umulmaz. (acdan nə gözləyirsən)

acı badımcanı qirov batmaz.

acı doyurmaq olar, ac gözü yox

acı yola gətirmək çətindir.

acıdur vacudur, gözdəndüşən bacudur. (dili acı bacı gözdən düşər)

acın gözünə yuxu girməz.

acın imanı, toxun qorxusu olmaz. (ac kişidə din nə gəzir)

acınmadan canıva qıyar qıyanın. (**qıyanın**: zalimin)

açıq qapı nə görməz, ac qarınlı nə yeməz

açıq qapı nə görməz, ağızı yırtıq açıq nə deməz (**ağızı yırtıq**: ağızı açıq)

açıq qulaq hər nə eşidər. açıq qapı hər nə görər.

açıq üzə açıq eşiyə gelirlər, açıq saçaq, qapıq üzə gəlməzlər. (**eşiyə**: qapiya). (**saçaq**: süfrə)

acısı çox olan dadsız olar.

açsan könül hər gələnə, ürək düşər ayağ altına.

adam bir çörək acıdı, bir çörək toxu.

adam böylədir, kəbiri yalan, kəbiri yılan olur. (**kəbiri**: birazı,bəzisi)

adam gözəlin qurumsağı ola, pis arvadın əri olmaya.

adam qıtlığında xocanı xan seçərlər.

adam var könlün uşağı, adam var beyin uşağı. (**uşağı**: qulluqçusu)

adam varki gözü ağlar, iç gülər, adam varki içi ağlar, göz gülər. (**ic: içi**)

adamaqla mal tükənməz. (**adamaqla**: nəzir verməklə)

adamı başdan, ağaççı yaşdan tanı.

adamın alaqaqadan alacağı olsun, verəcəyi olmasun. (ip gəlib doğnaqdan keçər. bir gün üz üzə
gəlirsiz)

adamlığı adamdan bəklə, xoş iyi qızıl güldən

adım çıxınca canım çıxsın!

afdafa görməmiş göt, afdafa görsə xoruldar

ağ qara görmə dünyani, alası var, bozu var.

ağa gətirər novala, xanım tökər çuvala.

ağa nəzərəm, belə gəzərəm, bir vuranda qırxın əzərəm.

ağac ağac içində böyür.

ağac gətirən ilkin dögülür.

ağac kölgəsiz, adam sevgisiz olamaz.

ağac yemişindən, kişi işindən tanınar.

ağacdan qor kəm olmaz . (**qor**: od)

ağacın qurdı özündən olur. (birligi pozan aralı sözü).

ağacın yapraqlısı, kişini uşaqlısı barlı olur.

ağaclı köyü su basmaz.

ağaclı köyün, sini az olur. (**sini**: qəbri)

ağacı qulsuz olmaz, qulki suçsuz olmaz, ağacı uluqsuz olmaz. (**uluqsuz**: kəramətsiz. ağalıqsız.
güzəşsiz)

ağaran saçlar, sarayğan umudlar

ağçanı ağça tapar.

ağçı ağına düşəli, keçən günlər saqrular. (ağçı: ovçu) .(saqrular: ilqımlanır. xəyalal gəlir)

ağır barlı budaq yerə yapışır. (əgilir)

ağır olsa bir böyük, parçalasan sürərsən.

ağırın üstündən, yüngülün altından keç. (özüvü ağır vermə, gücə salma)

ağızda dil, könüldə iz.-könüldə isləriz (hisləriz) **bu dillə coşur.**

ağlama ölüyə, ağla diriyə. (əlindən gələni yaşıyanlara elə)

ağlamağı mənə qaldı, yağı yığmağı sənə. (mənim əməyim boşə getdi)

ağlayıb ağlayıb, gözü tökülmək (gözü kor olmaq).

ağmansız gözel olmaz.(ağmansız: (< **ağmaq**). eksiksiz. ayıbsız. qusur).

ağqız sarıqız birdə qaraqız

ağrısız başı, gordə gör

ağu dadar sevilməyən bal olsa belə.

ağzı əğri olmaqla, qoy bəy oğlu söyləsin

ağzı gülə qapdın, pörtə külün səpdin. (aldatıb üzə gülərək qapdın, yanığ külü üzə sərpdin).(qaşqaylı divani)

ağzından çıxan yaxavı tutsun. (**qarqış**) (qarqışın özüvü tutsun) .

ağzıva sığan tikən olsun

akcası ucuz olanın, kəndisi dəğərli olur.

al geyən alınır. (qırmızının alıcısı çox olur)

al qılıcın batmanın, kəsməsədə sindirir. (çoxdan yapışib, azınada qanıqmaq). (**qanıqmaq**: razi olmaq)

ala qarqadan qaz çıxmaz, soğur gözdən yaş çıxmaz. (**soğur**: kor)

alağızın ağızında mərci ıslanmaz. (**mərci**: mərcimək). (alağız: birindən birinə söz götürən. qoğcu. ara pozan).

alan əlin uzunluğu yetimdə.

alçaq qurulmuş körpüdən keçmə.

aldan girsə güc, köçər daldan düz. (**aldan**: qabaqdan)

aldişmağa aldışma. (adət edməyə adət edmə)

aldişmamağa aldış. (adət eləməyə adət edmə)

alğın köçər durmaz, yaxçı (yaman) keçər qalmaz. (**alğın**: qonaq)

alı deyirəm, dalı deyir. (**alı**: qabağa. üzünə). (**dalı deyir**: götürü səslənir)

alın dartıb yağıya, düzlük yalnız dosluğa. (**alın dartıb**: kəllə vurub. kəllə gəlib). (**yağıya**: düşmana)

alın yazılısı heç yanda yazılmamış.

alınacaq qız ay görünür, evi saray.

alışma alışmağa. (adət edmə, adət edməyə)

alma məndə, nar məndə, heyva məndə, nar məndə, sinəm otac tükanı, hərnə desən var məndə.
(**otac**: əttar)

almadım vermən, görmədim bilmən. (**vermən**: vermərə) (**bilmən**: bilmərə)

almam olsunda, belə qurtlu olsunda.

almanın görmədən daş atma

altı daş üsdü daş, şah qulu bir otaqda. (**tapmaca**). (**tosbağası**)

altın qılıc(para), çəlik qapı.

altın topraq qarışsa, topraq gülər adlanar. (**altın topraq**: ayağ altda olan topraq).

altın topraq qarışsa, topraq gülər aldına. (**karışsa**: belənin alt üst olsa). (**aldına**: üzə).

altın yerdə qalmaz.

altun odda bilinir, kişi işdə.

amac üçün araclar, hər aracın bir işi. (**amac**: hədəf)

amsaxla qurumsaq birbirin tapar. (**amsaxla**: arvad bazla)

ana balaya iki gözlə baxar, atası bir gözlə

ana kimi yar olmaz, ölkə kimi yer olmaz.

ana qızına taxt qurar, qız baxtı qocadan arar

ana yurd altın beşik

ana yurdun aman olsun. (**aman olsun**: pisə düşməsin)

anam, bacım, qız gəlin, el ayağı düz gəlin, yeddi oğul istərəm, bircə dənə qız gəlin

anası gəzən ağacları, balası budaq budaq gəzər.

anası tavuq, yufa yapır, oğlu titik, qoşa qapır. (tovlaq (tavlaq. zirək). (yufa: incə). yufa yapar, oğlu

titik qoşa qapar). anası tovlayıb (tavraq. aldadıb, astaca ustaca. çalaqlıqla) (

komaşı) incə yapır, oğlu sıvik zirəkliklə qoşa qoşa (cüt cüt) qapır. (qarşı qarşıya zirəklik edən iki kişi doğuda (haqda) deyilir).

anasına bax qızını al, dalısına bax bezivi al

anasına bax, danasın al.

anasına görə balası olar.

anılar unutulur, yeniler yara tilir.

anılarla yaşa, çalış anılar yarat

anlamayana duyursanda bir, duyurmasanda. (**duyursanda**: eşitdirsendə. anlatsanda)

anqut, eşq dənizin boylayanlar olur. (**anqut**: arif) . (**boylayanlar**: gəzginlər)

arada yeyib, ortada gəzir. (gəvşəkliyindən, tənbəlliyyindən utanmır. yeyir yatır)

arı çalması acı, dadlıdır balı

arılar yediklərin bal eylər, başqalar yesə pox eylər.

arının acısın çəkmiyən, şuxumluğu kotan sürüb əkmiyən, dadlı çörək yeyənməz.

armanlar ulduzlar sanı , çalış istəyin tanı. (**arzular**:-armanlar)

arpa dənəsi olmaqdansa, buğda samanı ol.

arpa əkən arpali, buğda əkən buğdalı (olur)

arpa əkib buğda güdmə.

arpanın yoxası kəndiyi doldurar, buğdanın yoxası saqqalı yondurar. (**yoxası**: seyrəgi). (**kəndiyi**:

böyük zumar küpü). (**saqqalı yondurar**: qara günə salar)

arşinəna bez tapılmaz. (birinin istəyinə uyqun tapılmayan)

arsız əriməz

arsızdan yan keç, o keçməsə sən keç. (**arsızdan**: namussuzdan)

arslan ağızından gəmik alınmaz.

arslan kükrəsə, at ayağı büdrər.

arslanın ölüsündən, siçanın dirisi yeğ

artıq umac daş yarar, daşda dəğib baş yarar. (**umac**: tamah)

artıq yanımda yox, içimdə daşıram.

artıq yükdən, qatı qayğıdan, bel bükülmədən çəkin

artmadan yetməz.

arvad başdan çəkər adamı. (deyən kerəkənim)

arvad qohumu ocaq başında, kişi qohumu çaxçax başında. (**çaxçax başında**: dəğirmando).

arvadı sən bəyən, səni qoy el bəyənsin

arxasında arxalanma.

arxaya baxan yol almaz.

arzı uzansada ürəkdən uzaq gedməz.

arzılara çatmaq üçün heçin çağ gec deyil. (**heçin çağ**: heç vaxt)

arzu quşu qanatlanar könüldə.

arzular yol üsdə durar.

arzun könüldə qalmasın, gileyin dilində.

aş desən, çapar, iş desə qaçar.

aş olsun, el başıyla gələr.

asda gedən pasda (altda) qalır.

aşın dadı duzunan, kişinin dadı sözünən. (**kişinin**: adamın)

aşıq oynayan azar, top oynayan tozar, oxuyan həpsini ozar. (**ozar**: iləri düşər)

aşıqin bir gözü kor olur.

aşırmasız düğün olmaz. (**aşırmasız**: ip ip üstündə keməsə, aşmasa)

aslan kəndi özün savunar. (**savunar**: qorurar)

aşlı gəlsin daşlı gedsin (**gedsin**: batsın).

aşq başqa, başqa. (**baş**: ağıl)

at almamış axurun tikmək, salmaq. (yasanmamış, hazırlıq görməmiş bir işə girişmək)

at alsan minib çapıb al, qız alsan görüb dinlə al.

at çapır itdə çapar. (itdə ata baxır çapır). (yaşam birbirinə baxıb yarışmaqdır, gedməkdir).

at daşıramaz arpasız, kişi duramaz arxasız. {**duramaz arxasız**: sıyamaz (sındıramaz) arxasız}.

at dişiyələ, igid işiyələ.

at dolaşır, qazığına bağlanır.

at izi it izinə qarışmış. (deym)

at izini tay basar. (**tay** : dayça)

at kimin, minənin, don kimin geyənin.

at kimin, minənin, don kimin geyənin.

at qılığın yiyeşi, uşaq dilin anası bilər

at tökəziməklə başına vurulmaz. (**tökəzləmək**: yixılısı olmaq).

at yerinə eşək bağlamaq. (yuxarıdan aşağı düşmək). (dəğərli nərsəni, düşük dəğərliylə dəğimək). (

bahalını satıb ucuzun almaq)

ata ana qayqusudur ev eşik

ata ata ovçu, gedə gedə yolçu

ata ata ovçu, gedə gedə yolçu

ata eşşək deyilməz, dəviyə köşşək

ata olub atavı tanı, ana olub anavı

ata tökəni bala yığar, ana tikəni bala cırar.

atadan bir salxım isdə versin bağın, oğlundan bir çöp istə baxma dalın. (baxma dalın: dalıva baxma. ordan uzaqlaş)

atadan bir salxım isdə versin bağın, oğlundan bir çöp istə baxma dalın. (baxma dalın: dalıva baxma. ordan uzaqlaş)

atadan qalan ev, oğula əğri gələr.

atalar sözündə altın bar.

atası oğluna bağ bağışlar, oğul atiya bir gilə bağışlamaz.

atda ölü alan qalar köçdə gedər, kərvən durmaz əylənməz. (fəraig)

atı atın yanında bağlayan, boyanın dəyişməz, qılıq dəyişər.

atı nallırdılar, qarincada qızın qoğzadı. (deməkki kiçikdə kəndin böyüklərin yanında olduğun göstərir)

atı nallılar eşşək qızın qoğzayırlar. (özgə işinə qarışmaq)

atılan ox, aytılan söz geri dönməz. (**aytılan**: deyilən)

atın əşgin (yüryük) , qılıcın kəsgin olsun

atın əşgin, qılıcın kəsgin olsun. (**əşgin**: dal qabaq ayağın (sağı sağla, solu solla götürüb qoymaq)

atın satıb qatır alıb. (aldanıb)

atına baxan, ardına baxmaz.

atlar təpişir, arada eşşək əzişir.

atmışın atmiş, yetmişə çatmış, səksən önündə, doxsan gorunda.

av olan yerdə avçıda olur

axa axa sel olar, dama dama göl.

axan su yolun tapar.

axar su çuxurun kəndi qazar.

axmaq yoxsul ,təkcə gömləyin cırıb, varlı yarasın bağlar.

axşam qızarsa bulut, əgnən kəpəyi al, irt qızarsa bulut, əlinə yabayı al. (**əgnən**: əğinən)

.(**kəpəyi**: **kəpəngi**). (**yaba**: əkin bağlarının almaqdə işlənən yaba: atçı.)

ay ışığı, gecə yarşığı

ay, yalğızin yoldaşı.

ayağın var yürməgə, əlində var almağa.

ayağına şış, dilinə tikən batmasın. (**yarqış**: iyi dua)

ayaq büdrəsə başından gör. (**başından**: ağlından). (ağlama yixılsan özün).

ayaq uzun, yorqan qısa.

ayaqa düşməyən, başa çıxamaz

aylaq sirkə baldan dadlı olur.(**aylaq**: əsib gələn. müfdə).

ayrı yeyib birgə sıçıb. (üzdə küsülü, dalda dost olanlar)

ayrılıq ölümə tanış

aytma, aytdın qaytma. (**aytma**: demə). (**aytdın**: dedin)

aytqanı nə, edgəni nə. aytqanın uysun edgəninə.

aytqanı nə, edgəni nə. aytqanın uysun edgəninə. (**aytqanı**: dediyi) .(**edgəninə**) edigivə)

az söylə, doğru söylə.

az verən candan, çox verən maldan verir

az verirsən azdırır, çox verirsən qızdırır

az yeyir küsür, çox yeyir qusur.

azacıq aşı, ağrımız başı. (qanıqlığa , qaneliqə çağırış)

azca arıca. (az olsun, arxayınca olsun)

azını görən, çoxunu bilən, sözünü diyən oğul.

azmaqdən suç törər.

bacanaq dedin, balçanaq dadmaz. (**dedin**: dediyin)

bacaran əl boş qalmaz.

bacarığın ən boyu yox.

bacarıq kişinin qanadı. (**kişinin**: ərin. adının)

bacarıqlı əl altındu.

bağışlanış istəmə, barışqlığa yol açar, uğur (uğrar).

bağlı qıydı, bağçı qiymadı. (**bağlı**: bağ yiyesi). (**bağçı**: bağban)

bal əsgı pətəkdən yenir. (**yenir**: yeyilir)

bal qoxar ağuysa sevilsə biri.

balaq sılanmaz, balıq tutulmaz. (**balaq sılanmaz**: bud islanmaz)

balası suya düşsə, anası odda pişər

balıq su ilə, el diliylə yaşıar.

balıq suya çəkər.

balıq tutan quru qalmaz.

balta sapı yadçıl ağaçdan olur, biz qırılsaq ancaq bizdən saz olur. (**yadçıl**: yaban)

baltanı qızıldan edsən, gedər odunun yanına düşər.

barıldasan başqa çıxar (barıldasan sayarsın, hörmət edərsən, təpənə çıxar. üz verirsən, şımarır, sırtılır.)

barlı ağac baş əğər.

barmağı uzun değil, buyruğu olan bal yeryər. (**buyruğu**: qisməti)

barqaca oylanıb yaşa, çəkdiyin əmək gedməsin boş'a. (**barqaca**: həmməşə). (**oylanıb**: düşünüb).
(oraz)

baş başa söykənməsə, daş yerindən oynamaz.

baş başa verməyincə daş yerindən oynamaz.

baş başa verməyincə, daş yerindən qalxmaz. (**baş başa verməyincə**: biləşməyincə).

baş çalışın söz deyilsin!.

baş əğməklə baş ağrımaz.

baş gedsə can gedər.

baş hara, ayaq ora.

baş olan boş olmaz.

baş olursa, dil qalar. (**baş**: ağıl)

baş qulaq şişirilməyə, goplanmağa alışsa, könül paslanıb, ət parça tək aslanıb,

baş yazısı kələk ilə pozulmaz

baş yazısı, yazılmamış bir səfə, başa gələn yazılır.

baş yerində, can sağlığı diləyim. (**baş yerində**: qafa, ağıl yerində)

başa gələn savılsın, uğur yerin doldursun

başa gəlməyən başa gəlir. (**başa**: usa. aqla).

başa gəlməyincə bilinməz

başa yazılımaz daşa qazılar. (baş yazısı yoxdur demək)

başağa bəyin nökəri qudurqan olur.(ağası ağanın, qulu quduz) . {**ağası**: (**ağ+aşı**. **aşı**: əzizləmə simgəsi) ağalar ağası.) . (**ağası ağanın**: başağanın }. (**başağa**: ağabaşı)

başardıqca igid kimi ər kimi, boyun əğmə paşa olsun xan olsun

başda us olsun, börk tapılır

başdan aşan var olsun, qada balan daş olsun. (**yarqış**: dua)

basdiği yerler altın olsun. (**bastığı yer**: ayaq qoyduğu yer). (**alqış**)

başı dəğsə oyanar.

başın edmə qarnın əsiri. (**başın**: beyinin).

başına gəlmiyən bilməz.

başını sindirir, ətəyinə qoz tökür.

başlayırsa kimsəsizliğin acısı, sözdür onu almasıdırın dadlıların dadlısı. (**almasıdırın**: yerin tutan.)

başlı kişi öz başının yoldası. (**başlı**: uslu: ağıllı)

başmaqçının başlığı yamaqlı olur, küzəçinin su qabı küldürdən olur. (**küldür**: sıniq küzə)

başqaların qandırmaq olur, anlatmaq zor olur

basqdakı altından, asqdakı salxım yeğ.

başsız ayaq neylər.

başsız evdə atası durub, balası söylər.

bastırıqsız biçini yel alır, yel almasa, el alır. (**bastırıqsız**: bastırılmamış)

batman otur yüngül qalx.

baxan bilməz, yeyən bilər.

baxmaz böyüklerin sözünə, çörək tapmaz, baxar kiçiklərin sözünə, arvad almaz.

bayatı dili, dilin bayatlısı. (**bayatlısı**: köhnəliyi. əsgiliyi)

bazarda xandalanı, xan danışmaz yalani.

bələli qaylı& -sözün bilməz **qaylı baş**.

beşdə alacağım, üçdə verəcəyim yok.

beşik yapmış, sinin qazmış. (**sinin**: gorun)

beti açıq olma, açıq betli ol (-**beti açıq**: açıq üzlü. sırtıq. utanmaz. namussuz.) (-**açıq betli**: üzü yuxarı. uca başlı. namuslu)

betinə baxıb almaqlı, dibinə girib alqılan. (**betinə**: üzünə)

bəxdi açuq, qaşı çatuq.

bəxt olmasa başda, nə quruda bitər nə yaçda.

bəyi varla, bəyimi görklə tanıma. (**görklə**: gözəlliklə)

bəylər işi buyruqılə, yoxsul işi əməkilə yollanır

bildiyin edmiş aparar.

bildiyinlə yaşama, öğrendiyinlə yaşa. (dadamışan dolmaya, olur bir gün olmuya).

bildiyivi de, bilmədiyivi öğren.

bilə yaşam qolay değil, ayrıq yaşam onay değil. (**bilə**: birlikdə. bahəm). (**ayrıq yaşam**: yalnız yaşamaq). (**onay değil**: ağla batan, məqul deyil).

biləği güclü bir iş görər, bilgisi çox min birin.

biləlikdə çekilən dərd, yüngül gələr. (**biləlikdə**: birləşikdə. bahəmlıqda)

bilən bildigin işlər, bilməgən barmağını dişlər.

bilən bildiyinə işənir, bilməyən nəyə işənər. (**işənir**: güvənir)

bilgəaldında dilivi dart, usdaaldında əlivə dart. (**dart**: çək. saxla). (**aldında**: huzurunda)

bilgəli kişi az söylər. (**bilgəli**: bilən)

bilgili kişi ac qalmaz.

bilginə uy açılsın gözün. (bildiyivi yoxlasan, gözün açılar)

bilik yolun qapayan, bilməzliyə yol açar

biliksiz heç bir iş yapılmaz. (**biliksiz**: ilimsiz. elmsiz.). (gördüyün bilmək gərək)

bilim, güclü bir yaraq, onla yaraqlan. (**yaraq**: silah)

bilirəm, burdan ora, ara var, ayrılıqdan düşən, yara var

bilirim ölükü, əğri tutar tuluğu. (**bilirim**: tanırıım). (**ölükü**: təmbəli)

bilmədigin suya dalma. (**bilmədigin**: tanımadığın)

bilməyən biləni danlar, bilən, bilməyəni danlamaz.

bilməzin doğur kişi, olmazın ölmək işi, nə suçu doğanda gör, nə manı öləndə bil, bir varlığın bir yoxluğun ortasıdır yaşam gücü. (**olmazın** : inanılmaz)

bir atalarsözü, birdə analarsözü (abalarsözü) var.

bir atım var diş durmamaz, hey yol gedər yorulmaz. (**tapmaca**). (**axar çay**)

bir atım var ət eylərəm, ölürsə alqış eylərəm, ətini ataram oyana, sümüyün ağış eylərəm. (**ət eylərəm**: pişirib yumşadaram). (**alqış**: şürə). (**ağış**: ehsan). (**tapmaca**). (**çəltik**)

bir çirağ keçər, obiri yanar. (bir çirağ keçməsə, obiri yanmaz)

bir daşla duvar qalanmaz. (**qalanmaz**: hörülməz)

bir əlilə iki qarpuz tutulmaz

bir erkək bilsə bir kişi bilər, bir qadın bilsə hammı bilər

bir gecə var danı doğmaz. (ölüm)

bir gedirəm gedirəm deyəndən qorx, bir yemirəm deyəndən!.

bir gözə dünya sıgar

bir gül ucubundan, min ot su içər. (**ucubundan**: nədənindən. səbəbindən. baisligindən)

bir havadan soluduq, bir odada yaşadıq , toxuşa bilmiyəcək uzaq qaldıq.

bir keçi keçə dərəni, qoyunlar qırar bəndi bərəni.

bir keçitlik bu yigitlik, dünya beş gündür ötür, padşahsan mən gədəni beylə qırılıqdan qutar,
aydayur (deyir) misgin qılıc, sonğun səni ahım tutar. (misgin qılıc).

bir kərəm doğulduq, bir kərəm olərik.

bir ponza ət min man örter. (**man**: ayıb)

bir qabı var qızıldan, bıraq quşar qan ona. (**bıraq**: ama. vəli). (var davarı çox olmuş, nə yedizdər,
nə yeyər). (**yedizdər**: **yedirdər**)

bir qulağı dar elə, o birin gen açıq.

bir taxa vur, bir çıvə. (**taxa**: nala). (**çıvə**: çıviyə. mixə). (bir sözləşimdə, iki yönüdə qorumaq)

bir uslu qız, min budala igidə dəğər. (**uslu**: başlı. ağıllı). (**budala**: axmaq)

biri atar, biri tutar, keçər böylə yaşam

biri gəlir məni məndən alır, biri gəlir özün məndə tapır.

biri iyini boğur, biri kötüyə boğulur.

biri ölməsə, biri dirilməz.

biri ordan köpəltər biri burdan kəməltər. (**köpəldər**: çoxaldar). (**kəməldər**: azaldar)

biri yatar biri qalxar

biri yaxandan, biri ətəkdən asılı. (yağı yaxandan, it ətəkdən yapışır)

birik elin qara gündə bayram. (**birik**: birləşən)

birin tutsan biri qalar, ikisin tutsan ikisi, heçin tutsan nəyi qalar.

birinə qul olmaqdansa çoğunluğa boysunmaq yeğ. (**boysunmaq**: boyun əğmək)

birinin çirağı keçməsə, obirininki yanmaz.

biris əkər, birisi biçər, birisi alar, birisi yeyər.

biriz min olsun, miniz saysız. (**alqış**). (**deyim**)

birpara dedi gedmə, birpara dedi ged, hamını dirlə, bildiyin ed. (**birpara**: bəziləri).

bitməz qələmə dəli başında, onbeş ola ya əlli yaşında

bizdə yeyər, ayrı yerdə yumurtlar

boğulan əlin kolada atar, kosada

boğulan əlin köpüyə atar

boğulan ilanada dolaşar

bölünmüş əkmək birikməz. bölünmüş: (**birikməz**: yapışmaz)

borc yeyən kisəsindən yər.

borclu olana, il çabuq keçər

börkü qoltuğunda düşünmək. (bir soru üzrə uzun uzadısıya düşünmək).

boş beyində us olmaz, təralvada duz olmaz. (**us**: ağıl)

boş damarda qan olmaz, yumurtada qıl olmaz

boş sözlər qarın doyurmaz.

bos tutarsan şollanar

boşa çıxdı ortaqlığımız, sürüb gedər yaşamımız.

boşu boşuna qada gəlməz. (**qada**: bəla)

boy demədən başarıqlı!

boynundan bağlanan it ava yaramaz

böyüküz buyruqlu, ininiz (kiçiyiz) qulluqlu olsun.

böyük acılar ürəkdə qalır. (böyük acılar dilsiz olur, kiçik acılar deyinən) (onları sözlə bildirmək olamaz).

böyük adı çəkən istir

böyük damın, böyük dağın çox qarı (olar).

böyük mutluluqlar gəzən, gündəlik mutluluqları kiçimsər. (**gündəlik**: əldəki)

böyük tikə boğazı yırtar

böyük tikə ye, böyük söz söyləmə.

böyüklər etəyi gen olar

boyum boylasun, soyum soylasun. (**alqış**). (elim böyüsün, qalxsın, nəslim sürsün).

boyuna baxma əlinə bax, boy işləməz əl işlər.

bozaçının istəyi darıdır

bu arşına bez olmaz. (sizin istəyiz olasızdır)

bu bulğadan kimdi məni boşadan. (**bulğadan**: böhrandan). (**boşadan**: açatan. azad edən)

bu çevrəndə yaxşı kötü, güllə tikən birgə doğur.

bu davranış değil, davayanışdı (**davayanışdı**: dava sayağı yanaşmadır) .

bu dünyada toytun odur qəm yeyə, tanrı bilir kim qazana kim yeyə. (**toytun**: səfəh)

bu evrən basamaq basamaq, biri enər, biri minər. (**basamaq basamaq**: pillə pillə)

bu evrən parayla değil, sırayladır.

bu evrəndə bulcağı bil dəmi sən. (**bulcağı**: qənimət)

bu görüş, bu oluş. (bu meydan, bu şeytan)

bu güllükdə güller güldü səndə gül, ağlar göylər, gülər gullər səndə gül, mənim gülüm gullər
gülü gözəl gül, aç yəmşəyin, örpek altdan gülmə, gül. (təbrizli)

bu odun tüstüsü gircək gözüvə. (**gircək**: girəcək). (pis olay qaldırmaq). (quyu qazan özü düşər)

bu qapı könül alanı, çağrılib, dögülmədən girilir.

bu qaranlıq gecələrdə qapımız pis döyüür, nə bilim bəlkə ölümdür, dayanıb can apara.
(şəhryar)

bugün qonaq, yarın yolaq. {bugün qonaq, yarın getmə (yolda)}.

bul evrəndən əl üzən, olbirinə göz tikər. (**bul**: **bu**)

bulamacdan aş olmaz, qonşudan qardaş. (**bulamac**: bulğac. (unla yapılan). xəşil.). (**aş**: quyuq,
güclü yemək)

bulanıq sudan atılma.

bülbül ağlar gül gülər.

bulduq buluşdurduq, bulqur saçığa qoyduq. (**saçığa**: süfrəyə). (çətin koşullarda işləyib çörək
tapmaq)

bulğar məni avlaz göz, qara bəniz, qızıl üz. (**bulğar**: bulun, əsir edər). (**avlaz**: **avlaz**. süzük.
xumar).

bulnar məni solas göz, qara bəniz, qızıl üz. (**bulnar**: əsir edər). (xumar gözlər əsir edər məni).

(**solas**: (< **solmaq**: axmaq). axan. məst. xumar. məxmur)

bulqa kişi, yanqı otun tez yenər! (**bulqa**: tantıl. arif. aqah). (**yanqı**: istək. həvəs. şəhvət). (**yenər**: utar. sindirar).

buluduz yağar olsun, sularız axar olsun, ocağız yanar olsun. (**yarqış**: rəhmət)

bulut ağlar yer çağlar. (**çağlar**: çoğar. coşar)

bulut ağlır çımənə güllərinə, ki görür güzdü gələn soncu baharı üzünə.

bulut gələr boranla, hər nəsnədə oranla. (**oranla** : ölçüsüylə).

bulut təki gurla, bıraq yağma . (**bıraq**: ama. vəli) . (iş üçün hay salsanda, soyuq qanlı ol)

bulutludur göyləri, silanırsa elləri. (**silanırsa**: əziz tutulmuşsa)

burdan al, ordan bırax. (bu qulaqdan al, o qulaqdan ver)

buruq versən evrənə, dönər başa bu evrən.

buyruğa inanc olmaz.

çabuq parlayan cabuq sonər.

çağ amansız ötər. (deyim)

çağ ayırmasaz sevgizə, ayrıq payı düşər sizə.

çağ dəğişər, hər nə qalar çağında.

çağ ötər, dönəməz geri .

çağır istəsən verə səs səsivə, suda sevməz axa, daşdan aralı, daşın bağlı sudan yaralı.

çağırılı yere erinləm, çağrılmadan (çağrılmazda) görünməm.

çağların ən gözəl sürücü, istəkli, sevinli işinlə uğraşandadır.

cağrılmayan yerə halvaçıyla bozaçı gedər. (**halvaçıyla**: çalvaçıyla). (**bozaçı**: şərabçı)

calanan su küzəyə dolmaz

çalğa sudan balığ tutmaq. (**çalğa** > **çamra**. bullanıq. lilli).

çalınar zilin, döyülər qapun.

çalış bildə öz işin, ağrı versə öz dişin.

çalış edin istəklin. (**edin**: əldə elə)

çalış işlə, sözlə yaşa

çalış könül al, gözəl yox

çalış qazan dosduvu, ocaq başı düşmanlı.

çalış sevməyivi bilgilən. (**bilgilən**: bacarqlı)

çalış yaşad, kəndividə, dosduvuda

çalışan dəmir pas tutmaz

çalışan kim, qazanan kim.

çalışqanı mal basar, gəvşəyi yuxu

can çıxırsa, ölü nərsə qayıtmaz

can sayalı yarda belə yad olur.

can verər çörək verməz. (qıtmır)

can yoldaşım, alın yazım.

canda sönər, qonan durmaz əylənməz.(fəraig)

canı çəkən xoş olur

canım yoxdur, işim çoxdur

canın sağ, çörəyin bol olsun. (deyim)

canız sağ üzüz ağ. (deyim)

canıza, amacıza sağlıq. (alqış)

canki vardı bu tənimdə, çıxacaq bitmədən ön arzularım son ucuna.

carı quş avını alır. (**carı**: bəcərikli. işgüzar).

çatacaq yerə çatmış, gedəcək yeri almış.

çatal qazıq yerə taxlmaz. (**çatal**: haçalı). (**qazıq**: yekə mix)

çatlaq qabda yağ durmaz (qalmaz).

çax çax çaqqlasun, dəgirman bildiyin edsin. (əlindən gələni əsirgəmə)

çaxçax hər nə basın yerə döysədə, dəgirman bildiyi əlindədir

çaxır girdi, us çıxdı.

cəfa edənləri qıyanları.-tanrı bağışlamaz kəndi dilinə **qıyanları!**

çeğnənməz tikə boğaz tixar. (boğaz tixar: boğar)

çəksən cirilar, atsan qırılar.

çəpər əlindən bəlli olur, oxumuş dilindən. (**çəpər** : bacaraqlı)

çətrin dəğəri yağısla, qızqın günəşdə bilinər.

çətrin dəğəri yağısla, qızqın günəşdə bilinər.

çevrəvi dəğiş, kəndin dəğişsin.

çevrəyə yaşısq, özünə yaxşıq. (**yaşısq**: **yağışlıq**. çəlişik. düşmən). (**yaxşıq**: **yaxşıq**. layiq)

cibi boş, içi xoş.

cibiz dolu olsun, yaşamız bolluq. (deym)

cibiz dolu, tiniz aydın, təniz qayın olsun (alqış)

çiçək olsun , qız olsun. (qız doğulan yerdə). (**yarqış** : bağış sözü. xeyir dua).

çiçəklərin tanacı iyidir, əroğlunun tanacı, dilidir. (**tanacı**: ayırma, tanıma aracı, yolu. təşxisi).

(**iyidir**: qoxusudur.) (çiçəklər birbirindən iy, qoxu ilə seçilir, kişioglu, insan, birbirindən dili ilə seçilir, tanınır).

cıdam ilə çalva pişər ey qora səndən. (**cıdam**: dözüm. səbr). (**çalva**: halva) .

çığ ət qarın ağrıdır, çığ söz baş.

çılə bilməz evrəndə, dördündə ya beşində. (beş altı yaşında uşaq). (**çılə**: quşsə)

çillə gəlir qarınan, qarpızınan narılan.

çilləniz çiləsiz olsun. (**çiləsiz**: ağrısız. xoşluqla).

circir özün cırar, dəğirman işində olar. (deym)

çıxmadıq candan ümud kəsilməz

çoban güdügü qoyunun qılığın bilir. (yaxın, yaxının qılığın bilir)

çoban güdügü qoyunun yoruğun tanır. (**yoruğun** : qılığın)

çobansız qoyun olmaz, duzsuz aş.

cobansız qoyun qurda pay.

cocuq arur, oynamağa, çöl deşik

cocuqsuz ev, çicəksiz yaz.

çoğun dibisiz, sonsuz bir güdük. (**çoğun**: cihan. fələk). (**güdük**: keçit. kanal)

çoğun gün gün yerir, bir gün durur. (**çoğun**: cihan. dünya). (dünya bu günlük değil).

çok sevərsən üzümü, yumma gözünü. !

çömçə aşdan isdi olmaz

çörək qızarana, külçə yanar. (**külçə**: > **kılıçə**). (kiçik qardaş böyükdən tez evlənər).

çörəyi dizi üstüdədir. (çox qıtmır olan)

çörəyi ver çörək verənə. (çörəyi ver əli açıga)

çox ağız bir olsa, bir ağız yox olur.

çox bilsəndə az söylə.

çox gəzdim yalaçını tox görmədim, doğruçunu ac

çox nə sinanar, biri durar, biri sınar. (**nə**: nəsə. nərsə. şey). (**durar**: dözər)

çox olub çöp olmaqdansa, az olubda yas olsun. (**yas**: yaxşı)

çox qalxma belə yüksəyə bir gün düşəcəksən, düşdükdə bulunmaz təki bir dal ola yardım.

çox qaraşma, göz qarava aq düşər. (**qaraşma**: baxma). (**qarava**: bəbəyinə)

cox söz yalansız, çox para kələksiz olmaz.

çox sözün azi yaxşı, qız balanın nazi yaxşı.

çox tələsən, pələsər. (**pələsər**: hövlündən yixilar. tökəzər. ilişər)

çox uzansa, quyruğu qırılar!

çox varma yanına düşman olanın, bilməsin sirrin, almasın çəmin, ər olsun yoldaşın düşən
sırdaşın, bir kitos dosdan yaxşıdır dayaq. (**kitos** : iki üzlü. namərd). (misgin
qılıc).

çox yağsa, gənə yaza kalmaz.

çox yerimək, çarıq yırtar.

çoxlar alındı yol üsdə qola, gələnmədilər salındı yola.

çubuq götürcək oğru qaçar.

cuda olan qala qapısından əgilərək keçər. (**cuda**: cüce, küçük boylu adam). (**qala qapısı**: şəhər
qapısı. dərvaza).

culxaçı öləndə kəfənsiz qalar

dadanmış qudurmuştan yaman.

dadanmışan dolmaya, olur bir gün olmuya. (bildiyinlə yaşama, öğrəndiyinlə yaşa).

dadanmışan dolmuya, oldu bir gün olmuya.(çox pis öğrenmişən)

dadın bilirəm pəpəyin, yalayaram unun, kəpəyin, kimsəyə verməm gönək əməyim, kişi oğlu
(bəni adəm) pay qazanmış demişlər!!! (**pəpək**:əbbək. əkmək) . (**gönək**:
həlal)

dadlı söz can ağığı, acı söz can qazığı. (**qazığı**: yekə çivi)

dadlı söz dos qazandırır, acı söz düşman.

dadlıq dilindən gülmək üzündən əsgilməsin. (deyim)

dağ başı dumansız olmaz.

dağ başından duman əsgik olmaz

dağ çıxa çıxa, tarla qaza qaza tüketir. (qutulur)

dağ dabanın lala almışdı yazın. (**dabanın:** ətəyin)

dağ dağ üstündə durur, ev ev üstündə durmaz

dağ darıxmaqdan doğşan darıxır. (bəy buyuyur, qulluqçu ərinir)

dağ görki daşıylə, adam üzü qaşıylə

dağ olaq ucalanaq aşmiyaq, dəniz olub dalqanaq daşmiyaq, ilan olub şaha qalxıb saşmiyaq
(sancımıyaq) kişi olaq, söz danışaq qaşmiyaq (qaçmımıyaq)

dağ özünə, düz özünə, əyri baxar düz özünə

dağa gedən balatalı gərək.

dağda gəzən ayıyada, qurdada tuşlar.

dağı daşı yel pozrar, dos arasın söz pozrar.

dağı yüksək demə, dirənsən çıxarsan. (**dirənsən:** cəhd edsən. qeyrətin olsa)

dağılan süt yiğilmaz.

dağlını dağlamazlar

daladakı üydə bolmaz. (evdəki söz çarşıya uymaz). (qırdakın evdə oranlama). (**taladaki :**
çöldəkin).(**oranlama:** yerləşdirmə)

dalaş dartış sabanda (şuxumda).

daldan düşən quruyar, gözdən düşən tozular. (**daldan düşən:** daldan ayrılan yapraq) (**tozular:** yox
olar. itər)

dam uçar, sevgi sınar, damı dayağ saxlar, sevgini sığal yağlar.

damarda axar qan durmaz, yavaş gedən yorulmaz.

damı çoxun çoxda qarı olar.

damlaya dalıb dənizdən olmaq.

damlayı xor görənin, yurdu yanıb çöl olar.

dan atınca, işin saçar tün bitər.(**tün**: gecə.qaranlıq)

dan sökülmədən yolcu yola

danılmazki kəmik məndə. (**kəmik**: **kəmlik**. aziq.qusur. nuqsan). (yəqin ki qusur məndən).

danişmaq gümüşsə, danişmamaq qızıldı

danişmayan tanınmaz

danqopan buldu yaşam gizrilərin (sirrlərin) .(dan atıb gecənin giziləri bəlləndi)

darı əkən bugda biçməz.

dartışmasan bərkişməz

daş altına soxma əlin, yılan olur.

daş daşı qırar.

daş düşsün o çobanın başınakı, itin tanımiyacaq. (ə.səttari)

daş nədir, dəğəndən sor, yol nədir, gedəndən sor.

daş üsdə əkin tutmaz

daş yesə qum sıçar.

daşım su ilə dəğirman dönməz. (dolça suyu ilə)

daşın ağırı yerində qalar

daşşaq kabab çekirsiz. (qış gündündə, bazarda aliciların alverçilərə ,od başında oturalı, dedikləri söz). demək alveriz yavadır?

daşşaqları oynadırı təkəni. (paradan sıvay bir nəsnəsi olmayan). (**nəsnəsi**: şeyi)

dayanan aparar. (**dayanan**: muqavimət edən).

daz ölür sırmə saçlı olur, kor ölür badam gözülü olur. (**daz**: kəl. keçəl). (dəğər verilmən, əldən gendən son dəğərə minər)

dəd dərdi gətirər

dəgirman boğazı boş qalsa, daş daşı yeyər. (sürtər)

dəgirman damı keşiklə. (**keşik**: sıra. nöbət)

dəgirman suvacaqdən başlar. (**suvacaqdən**: subağı. bənd ab)

dəğirmançı evində un tapılmaz

dəğirmən gürültüsündən qaçan ununu öğütəməz.

dəgnəği vuranla sayan, bir degil.

dəli coşmasın, çay daşamasın.

dəli dəlini sevər.

dəli ilə yoldaş, yolda poxuna bulaş .

dəlilik edib yaşamaq, uslu olub asılmaqdan yeğ.

dəlisiz düğün olmaz.

dəlivarla dalaşma. (**dəlivarla** > **dilavər**)

dəmir dögən çəliyin yapar. (**çəliyin**: poladın). (dəmir dögən çəlikçi olar).

dəmir işləndikcə işıldar.

dəmirə de, taxda eşitsin.

dəmiri kürədən, dəmir çıxarar.

dəmiri tovlı, təndiri isti.

demirsən bir təkdə var, ay qos yatan bəxtəvər?!.. (qos: cüt)

demişlərki ac olanı qurd yeməz, yalan sözdür qurd nə tanır toxlunu.(toxlunu: tox olanı)

dəniz damlayla, dil yazıyla yaşar

deniz olan yerde dərə çağlamaz. (çağlamaz: coşmaz. bulaq olmaz)

dəniz olduğu yerdə, dərə çağlamaz.

dəniz olduğu yerdə, dərə çağlamaz.

dənizdən öğrəndimki, kişi çəkin aşarsa batar, boğular. (çəkin: həddin). (nahidə. əbdollahi)

denize girse, quru çıxar. (kələkçi). (deyim)

dərd bölüşmədən dərd üstünə dərd olar.

dərdi dünya olanın, dünyacanı dərdi olar. (yunus əmrə)

dərdi dünya olanın, dünya boyu dərdi olur.

dərdin dərd əhlinə de, dərdi tez anlar

dərdin yaşıran, dərman bulamaz. (yaşıran: gizlədən)

dərdində olmayan dəvəyi qörəməz. (herkes özüylə ilgili olanla ilgilənir, başqalarının sorununu görəməz)

dərdli deyingən olar

dərdli ürək sözsüz olmaz, yanar odun, közsüz olmaz.

dərdli ürək, güclü bilək.

dərəni təpəni sel bilir, iyini kötüyü el bilir.

dərin yuxu dadlı düş.

dərmançı acıdan ölüür, kövzə payın götürmür. (**kövzə**: dəgirmançı payı)

dəvə çöksə yer tapar. {batman gəlsən, yer çalar (yeri salar)}.

dəvə gördün, heç qığında görmədim. (**qığında**: xixında).

dəvəciylə qonuşan qapısın gen açar. (dəvəciylə dosd olan)

dəvəni görməyən, düğməni görməz, dirəgi görməyən, iğnəni görməz.

dəvəni yüküylə batırır, gözü iğnədə qalır. (başmağın itirir, gözü bağında qalır). (yersiz varın itirir, bir balaca işdə kinislik edir). (**kinislik**: **çinislilik**. qıtmırlıq)

dəvəyə qanqal gərəksə, boynun yüz yerdən uzadar. (**qanqal**: tikan)

devirəni devirir çevrən.

dəviyə dedilər boynun niyə əğridir, dedi –deginən haram düzdür.

devletde deve, ovladda-neve.

devletlinin əlini picaq keser, yoxsul köyneyin parcalar.

deycək sözün içində, vurcaq daşın əlində gərək (**deycək**: **deyəcək**)

deyən biləməz, çəkən bilər.

dibi görünməz sudan keçilməz.

dil başı saxlar.

dil bir çiçəkdir, ağızda bitər, suvarıb, qorumasın itər.

dil desin, əl işləsin. (sözüylə işi bir olsun)

dil elin bayraqıdır.

dil kəsəni qılınç kəsməz.

dil sümüksüz olur, hər yönə dolandırsan dolanır.

dil topraqdırsa əkib suvar

dil ürək haçarı. (**dil**: söz)

dil usun ölçəyidir. (**usun**: ağlın)

dil yarası diş yarasından ağır.

dil yarası piçaq acısın basar. (**basar**: üsdələr)

dilənçi üzlü olar.

dilənqidən borc alma, alsanisə əl dəğmə.

dili qarmab alalı, dildən dili soralı. {dil (düşman adamı, casutu) yaxalayalım, ondan dili (gərəkli bilgiləri, məlumatı) alalım}.

dili usda qolu qısqa.

dilin inciyincə, əlin incisin. (dil tökməkdənsə , işləmək yeq). (yalvarmaqdansa, işlə)

dillə düğünləyib, dişlə açma. (**dillə**: sözlə). (ağızla düğünlür, dişlə açır).

din ürəkdə olur, yox dəğənəkdə. (**dəğənəkdə**: çomaqda)

dirgəni yeyən, xərmənə gəlməz. (**dirgən**: yaba. çiftçilerin xərməndə sapları qarıştırmaq için kullandıqları iki barmaqlı, uzun saplı arac).

diri qula dişlik yox. (**dişlik**: dinclik) . (tirik qulge tinim yoq).

dirnəkin təri çıxınca, gəvşəyin canı çıxar. (**dirnəkin**: titizin)

dirnəklik baxt gətirər, gəvşəklik ac öldürər. (**dirnəklik**: çalışqanlıq)

dışı qalaylı, içi halaylı. (dışı bəzək, içi təzək).

dişin ağrır çək qurtul, qoşun pisdi köç qurtul.

dişivin dibindən, usuvun ucundan gələni söyləmə.

dodaq girən yerə, dildə girər.

doğmadıq cocuğa don biçilməz

doğmalarız uzaqdaykən yadlaşır, yaddaşlarıız yaxındaykən yaxlaşır.

(**yaddaclar**: yadırlarda, yad ölkələrdə yaşayanlar). (**yaxlaşır**: əzizləşir)

doğru qadın ər dəğışər, əl yox.

doğru söz and istəməz

doğru söz ölməz.

doğru söz ölməz.

doğru yoldan heç bir igid çəşmasın

doğruluqa dağlarda boysunlar. (**boysunmaq**: boyun əğmək).

doğrunu qapan, yanlışı savan.

doğruran ana deyil, baxan anadır

doğulan, ölüm köpüsündən keçər.

doğulmaq gündəlik uğraş, ölümə yad olmuşuq. (**uğraş**: iş, məşquliyət)

dolanan kişi, işin tapar.

dolanan kişi, yuvasın tapar.

dona baxmaq içindəkin tanıtma. (**dona**: paltara)

dönəm düzər əğri düzü, gözdü bəzər görkü üzü. (**dönəm**: zaman).

dönənlərə dönük dedilər.

döner dilin olsun. (yumuşaq dilli)

donun görmə, işin qara. (**donun görmə**: dona baxma). (**qara**: bax)

donun görmə, yordam dilə. (**yordam**: əxlaq)

dört gözlə bəkləmək (deyim)

dos başa baxar, düşman ayağa. (kişi yixılanda ayağı qayar, kişi ucalanda başdan uclar)

dosca dosdu atmaq olmaz, pişməsə qora, boza olmaz. (**boza**: çaxır). (**pişməsə**: yetişməsə)

dosd odurki dəniz ola daşmıya, dosd odurki dağlar kimi aşımıya,dosd odurki ,ilan ola saçmıya.

dosdu pitik, içi zengin.

dosdumsan ol, alış veriş parayla

dosdun dosda borcu nədir doğruluq

dosdun köhnəsi, xanımın təzəsi.

dosduvu tanı!. yaman gündə yaman dosd öldürüb təpikdə vurar.

dosman (dost) küçürər aytat, düşman güldürər aytat. (dost yaxdırar söylər, düşman güldürər söylər).

dossuz başım, duzsuz aşım.

dossuz kişi, qanatsız quş.

dovşana deyir qaç, taziya deyir bas.

doymadıq istisindən, kor olduq tütüsündən.

döz yel gətrəcək. (deyim)

dözə bilsən qoradan dadlı doşabda törənər.

dözəgən dərviş, istəyə ərmış.

düğə göz edmədən, kələ atılmaz. (**dügə**: gənc dana)

düğün düğünə döndü. (toy qavqıya çöndü). (deyim).

düğün, düğün üstə düşməz. (qara üsdə qara yox)

duman durar axşamu, tüm tün bürər göylərү, göy açılar danlayu, uğur oynar dan atar.

dumanlı dağ yağmurlu

dumansız oddan, inamsız yanqudan qorx. (yanqudan: kişidən. adamdan)

dünü vur daşa, günü vur başa, necə gedsən, harda olsan çatacaq. (**ölüm**)

dünya dönər, yaşam çönər.

dünya durur karvansaray, bizlər onun kərvaniyiq.

dura dursun ol gözəllikki yaranmış söz ilə. (**dura dursun**: həmməşə dursun)

duran yerin topraq, qalan yerin topraq, gömən yerin topraq.

düş bitirsə, yaşam bitər. (**düş**: duyu. xəyal)

düş bitirsə, yaşam qırılır. (**düş**: xəyal)

düş uykuya, uyku düşə qarışdı,

düşdüğündə man yox, qalxanmada man çox. (**man**: ayıb. eyb)

düşmana bel aldırba. (düşmana gücün bəllətmə!. düşman qarşısında kəndini yiğit göstər).

düşsüz qal, tuşsuz yox. (şanssız yaşa, amacsız yox).

düşünmədən söz ötməz, onmazın işi bitməz. (**onmazın**: baxsızın)

duvarların yolağı var, keçənlərin qulağı. (**yolağı**: cırığı)

duyan könül yaş saymaz (bilməz) .

duyğu görəməz, iş görər. (**duyğu**: xiyal. fikir)

duyuya güvən olmaz. (**duyuya**: hissə). (kişinin birinci yanıldığı yeri elə duyusudur (hissidir)

düz əğrını saxlar, əğri düzü saxlamaz.

düz olmuyan ilan yuvasız qalar. (düz olmuyan ilan bacıya girəməz)

düz yerdə yeriyənmir, şuxumluqda şillaq atır

düz yolu püflüyə püflüyə yerimək. (diksinqə diksinqə davranışmaq)

duzlu dadlı, ətli atlı, sivri zirək bir xanım. (deyim).

duzluğunu gedmiş, qalmamış duzu, tutulmuş günü, ayı ulduzu.

düzlük yalan götürməz.

duzluya duz nə gərək.

düzü əğri yazan, pisi qanmaz, düzə yanmaz.

duzun yeib duzcağı qırma

əgilən başı dögən çox olar.

əğin yamaq götürər, qarın yamaq götürməz. (əğin: geyim)

əğri ağaçsız orman yox.

əğri ola düz ola, gəzən ayağa daş dəğər.

əğri olsun yol olsun, yaman olsun, el olsun.

əğri yerdə düz yerdə, oyun bilən oynasın.

əğri yük ıraq gedməz

əkən əkdiyin biçər.

əkilməsə dərilməz.

əkin əkirsən herk ed, dəğirmana gedirsən ir ged. (**herk**: sürüldükten sonra bir yıl dinlendirilen, nadasa bırakılan tarla). (**ir**: tez. tezdən)

əkin sap başında, qoza çöp başında olur. (pambı qozası). (sapın, çöpün dəğəri)

əkin sapdan, qoza çöpdən. (heçbir nəyi küçümsəmə)

əkinçi yağmur, kərpişçi quraq isdər.

əkində izin olsun, yeməyə üzün.

əkinin sap saxlar, qozanı çöp. (heçbir nəyi küçümsəmə)

əkmədən biçilməz.

əkməğin gördün ye, sopayı gördün qaç.

əkməğin böyüğü bezəkdən olur. (**bezəkdən**: böyük, iri kündə)

əkmək əldən, su göldən.

el açarsız, ər yarasız olmaz

el ağızına baxan ac qalar. (el: yad. özgə)

el ağızına baxan ac qalır.

el atına minən tez düşər. (el: özgə. yad)

əl atırsa bulağ'a, uğursuza quruyar

el el üçün ağlamaz, başına qara bağlamaz.

əl əl üsdə çox çıxar

əl əli yumasa, əl üzü yumaz.

əl görəni göz görməsin. (əl verəni göz çəkməz)

əl görəni, baş yanıtar. (yanıtar: cavablar).

el ipiylə quyuya enən, quyuda qalar. (el: yad)

əl işlər, el övünər.

el oğlu doğma olmaz. (el: yad)

el qapısı gec, güc açılır. (el: yad)

el qıvancı toy gəlşığı. (qıvancı: sevinc). (gəlşgi: yaraşığın, gözəlliyi).

el qızına inananma. (el: yad).

əl üsdə əl çox olur

əl uzatılan yərə dil uzatılmaz.

əl üzü unlu olan, dəgirmançı gəlir gözə.

əl verəni göz çəkməz. (əl görəni göz görməsin)

əl verəni göz çəkməz. (əl görəni göz görməsin)

el yanında cocuğa darılma, arsız olur. (**el**: yad). (**darılma**: hislənmə).

el yerden yılan yılışqanını duyar. (**yılışqanını**: srüşənini. süzülməsini)

elçiyə sözü yoxdur, görməyə gözü.

eldən arı, günden duru. (**eldən**: yaddan). (**arı**: uzaq)

eldən çıxan gəri gəlməz

eldən uman ac qalar. (**eldən**: özgədən). (**uman**: gözləyən).

elə birlik quşa qanat.

elə qatılan könlü tox, eldən ayrılan üzü yox.

elə yağsın, bizə damsın.

elə yapmaki itgivə, zərərivə bitə. (elə yapmaki götürvə şəh keçə)

elə yapmaki keçdiyin körpü o tayda qala. (keçdigin körpünü yixma, olsunki dönəsən)

ələyi ələnib, göydən asılıb. (işi bitmiş)

ələyib ələyib, sonunda kəpəyin una qatmaq. (gördüyü işi poxlamaq).

əli açıq könlü açıq qapısı açıq

Əli beli aziqlısı sən oldum, götü qazıqlısı mən oldum.(**aziqlısı**: çörəklisi). (**qazıqlısı**: cırıqlısı).

yırtığlısı)

Əli boş üzü qara

Əli ilə yoğur oğur, gözü ilə dana qoğur. (**yoğur**: xəmir)

Əli işli ac qalmaz.

Əli yerdə, gözü gündə, əkib biçir, yeyib sikir. (kənd, köy yaşımı)

Əli yumuş diləncilik olamaz

Əlilən açılan düğünü, dışivə salma. (yumşaqlıqa, oxşamaqla, danışıqla açılan soruya zor işlətmə)

Elim olsa, günüm olar. (elim xoşsa, məndə xoşam)

Elin başın darcağızdan qoruya, darağacın qırıb oda tullaya. (**darcağızdan** : (< **dar+cağızdan**) dar təşgilatından. dar ağacından).

Elin içi qaşınsa süt gütüvə.

Elin kəsib ayaq açmaq. (qapıdan qoğub pəncərəden almaq).

Elin oğlu, qulluq qılar yurduna, kəsgir qılıc, atqır yaraq, at bilən

Elin qocayını qoç olur, bizim qocayan puç olur: (kişioğlunun yaşı ilərlədikcə daha olqun, daha ağırbaşlı davranışması gərəkirkən, yaşı ilərlədikcə yaşından bəklənmədik türdə davranışır).

Əlindəkin bəğənmədin yavıqdın. (**yavıqdm**: korlandın).

Əlindəkin bilməyən ac qalır.

Əlindəkin yelə verdin, indi yelpin sən yelə. (**yelpin**: yellən). (indi aralığa düşüb yel yel, yelə veril).

(yelə verən, yelə qalar).

əlindən iş, götüründən pox gəlməz.(çox avara)

əlindən yeyib, biləyinə sıçmaq. (iyilik yapan birisinə kötülük yapmaq).

ellə atılan daş uzaq gedər.

əllə verən, ayaqla arar.

əlli deməkdən bəllidir sözün

əməkçi aşagan olu, az yeyən, yaşağan. (**əməkçi**: işləyən)

əməkdən dosd artar, öcəkdən yağı. (**öcəkdən**: kinlilikdan). (**yağı**: düşmən)

əməklə yemək birgə doğmuş. (**birgə**: qoşa)

ən uslusu dəli bəkir, o da köstekli yatır. (**köstekli**: bağlı).

ənkəlikdə olsa böylə qoz ağacı, nolur qarpuz ağacı allahoəkbər . (**ənkə**: yekə)

əprik yasıq, tozlu yayıq: köhnə sadaqdan (tozlu ox qabından) yararlı yay kaman çıxar.

ər arvad yatişsin gərək. (**yatişsin**: uyuşsun. yamağ olüşəsin. cür gəlişsin)

ər arvatdan ayrılmış, dos dosdan heçin ayrılmaz. (**heçin**: heçvax)

ər biliklə ucalar , quş qanatla uçar.

ər gərək, tez gərək. (evləndirəksənsə yubatma)

ər ilə gəzki düz olur, qayla gəzən xar olur. (**qayla**: nakəslə)

ər yiğit köp bolsa, erkinliğin köp bolar. (**köp**: çox). (**erkinliğin**: gücün. iqtidarın

ər, axar çaydır, arvadsa ona ovsar.

erdem başı dil.

ərdəm yasın quraşın, çərik qurub gürəşin. (**yasın:yayın**) (**çərik**: qoşun)

ərdəmlı kişi başların başı, ərdəmsiz kişi başmaq asdarı. (**ərdəmlı**: başarcanlı).

ərə gedəndə böyük qız, işə gedəndə kiçik kız

ərə getmək asandır, ər donu tikmək çətin.

əri varla, qadını görklə tanıma. (**görklə** : gözəlliklə)

əriminkinə ağaman, oğlumunkuna baxamən. (**ağaman**: hakiməm) . (**feminislik**)

əringənə, əlli qarış bezdən yum olmaz.{subaya əlli qarış parçadan, don çıxmaz. (subaydan ev olmaz)}.

ərinməyən, usda olar. (**ərinməyən**: çalışan)

erkəklə qadın can bir tən bir olmalı

ərkəyə ürək gərək, qadına dirək. (**dirək**: söykəş)

ərkəyin qadına gərəksini var. (**gərəksini**: ehtiyacı).

ərkic əti əm (dərman) bolur, əçqu əti yel bolur. (**ərkic**: ərkək geçi). (**əçqu**: diş geçi)

ərməkiyə eşik art gəlir. (**ərməkiyə**: təmbələ).(**eşik**: qapı). (**art**: dağ beli. gədik)

ərniyin ağızı yağılı, ərincəyin (təmbəlin) başı qanlı. (**ərniyin**: zirəngin. cəldin). (itinin ağızı yağılı, təmbəlin başı qanlı)

əroğlunu qurtaran, gözəllik yox, söz olacaq. (söz, savsal. fəlsəfə analamındadır. örnək-sözlü sözlər. birdə söz: dil anlamındadır. (**divandan**)).

ertə duran, ertə evlənən, soxuranmadı. (**soxuranmadı**, peşmanlamadı).

ertə qalxan kişi yolu qıssa, günü uzun tapar.

ertə qalxan uzun yaşar. (**ertə:** erkən. tez)

ertə sevən tez bezər.

eşək ata deyirmiş: yoxuşda sən mənə küy, enişdə mən. (**küy:** yan. rəhm elə)

eşək gedməz yolları çox olmaq. (çox yanlış işlər yapmış olmaq).

eşəyə minmək saça, enmək ikinci saça. (**saça:** eyb. yanlışlıq). (ya bir işə girmə girdinsə bitir qutar.

yarımçılıq iş bazara çıxmaz)

eşəyi dışıyla yox işiyələ tanı. (**dışıyla:** dışından. görkəmindən)

əsgı toprağı, iyi tuxum əkərsin, buyruq olsa göğəribdə görərsin. (**buyruq:** qismət)

əsil aynamaz, aynasada çürüməz. (**aynamaz:** dəğişməz)

əşimin qurduğu başa, anamın qurduğu daşa.

eşinə eşinə çıxar başıma

eşitməz qulağ, baş ağrıdar

eşitmirsə söz, biri birindən, heç olmasın o yerli dibinden

eşmələrdən keşməli. (**eşmə:**kələk).

eşq yolun könülləb, gələn varmı yaranlar. (**könülləb:** könülli)

eşqin tam çağrı çalınmaz. (**çalınmaz:** elan olmaz)

eşqində kuyən, ocaqda küləm. (**kuyən:** yanana)

əsrikmədən savırsa devranın, nisgillə qucar qara toprağın. (**əsrikmədən savırsa devranın:** kef aparmadan günün keçirən).

eşşək olub, at minməkdən, başlı olub eşşək min. (**başlı**: uslu. ağıllı)

eşşəyin satıb palan ala.

etdiyin bulsun demişlər. {öz əməyinə (əməlinə) tutulsun}. (öz işinin sonucun toplasın).

ətək öpməklə ağız aşınmaz. (**aşınmaz**: əğrilməz)

ətlə dırnaq ayrılmaz.

ev gərəyi, məçidə girməz.

ev satan bir il varlı, ev alan bir il boşlu olar

ev üstünə ev qurma

ev yengəsiz, yol döngəsiz olmaz. (**yengə**: arvad xəyləyi. bir evdə qalan, bir evə düşüb qalan, oturan, anut bulunan qız, xanım). (**anut**: hazır)

evdəki bizov öküz olmaz (eşiyyə çıxmalıdır)

evə gərək olan, məcidə qorut. (**qorut**: həram)

evi şüşədən olan, özgələrə daş atmaz.

evizə eşiyiz qutluq olsun.

evlənmədən dörd göz ol, evəndinsə tək göz.

evlənməklə boşanma bir dinqanın iki üzü. (**dmqa**: dəmirsi pul. qara pul).

evlər var düğünsüz, ev yoxdu ölümsüz

evlilik, deyişməklə sevişmək

evrən bir ev, hərkəs gələr sırayla. (evrən: dünya)

evrən bir xandır, hərkəs sırayla gəlir, qalırda keçir. (**xan** <> kan. gen. sərik. işləmək üçün açıq, çonq, böyük tikinti).

evrən qancıq (cəfakar), can alıcı, oynadan əri, hər kim ilə sərməmiş evrəni su bassada , papiyin umurunda deyil. (**papiyin**: örədəyin) .(**evrəni**: dünyani). (**gəvşəyin** : təmbəlin)

evrənin ən yayqın kəsəlliyi mutluluğu aramaqdır, ən yayqın kəmliyi, mutluluğu seçəməmək. (**kəsəlliyi** : xəsdəliyi). (**kəmliyi**: qusuru)

eyku sözlər güvəndirir, gözəl düşüncə dərinlədir, könül ilə verilməkdən sevinc doğur. əzan çəkər, namaz qılmaz, arvad alar kəbin salmaz.

əzik vardı duz saxlar, əzik vardı buz saxlar

əzizim ordubada, bu gedər ordubada, qoşunun ordubaşı, heçin verməz ordu bada.

əzizim, sərin eylər, yel əsər sərin eylər, şit söyləş, şit gülünc, dostluğunu sərin eylər.

əzizinəm dedin yaxşı, pisdə gördün dedin yaxşı, duz yeyib, dadın dandın, acı yedə deyim yaxşı.

əziziyəm balqabağı, yemişəm balqabağı, yaşı aşırısa qırxdan ötə, açılar dalbaqağı

əziziyəm dil açar, bərk toprağı bel açar, topraq sənin dil başqa, körpə dilin kim açar.

əziziyəm dil açar, bərk toprağı bel açar, topraq sənin dil sənin, cocuq dilin, dil açar.

əziziyəm dilim dilim, kəs qarpızı dilim dilim, əlcəkmərəm dilimdən, doğranırsam dilim dilim.

əziziyəm dilim dilim, kəs qarpızı dilim dilim, əlcəkmərəm dilimdən, kəssələr dilim, dilim.

əziziyəm gey tülüt , genin geymə, gey dürüt (ətək geyib dar dürüt), yazığ oğlan neyləsin, tənin darut, göt tülüt. (**tülüt** : tül: tor parça, toxuntu).(**dürüt**: darut. dürtmə, soxaraq, güclə geyilən geyim)

fəlsəfə bilgilərdən oluşur, tarix olaylardan. hər kimin dünya görüşünə görə fəlsəfə donu
biçilir.

fırtına əkən dolusun görər.

fırtına əkən, dolusuna qatlanar.

gec çalınan düdükdən oyanatmamış kimsəni.

gec yetişmək, tabutda yetişməkdən yeğ.

gecə qurtdan demə, qulağı çıxar

gecələr yoxdu yuxum, ya yanım dasan, ya yadımda.

gecəni gündüzü sənsiz tikirəm birbirinə , baxa bilmir aya sənsiz gecələr birdə gözüm.

geçi can hayında, qəssab yağ izində.

geçi can hayında, qəssab yağ izində.(**hayında**: vayında. qayında. dərdində). (**izində**: peşində.
dalında).

gedəni boşla, yarını yoxla. (**yoxla**. düşün).

gedəni boşla, yarını yoxla.

gedənin yerinə birisin al. (arvad getdisə, öbürün al)

gedər ağlaram, qalır yaqlaram.

gedibdə gəlməmək, gəlibdə bulmamaq var.

gedmək var ölüm dən yaman.

gəl dedim, gir demədimki, ol dedim, dur demədimki.

gəl gəl ey güllü çirağım, aç yüzün yaşqan (yəmşək. örpək) götür, bir keçitlik bu igitlik, dünya
beş gündür ötür, padşahsan mən gədəni beylə qınlıqdan qutar, aydayur
(deyir) misgin qılıc, sonqun səni ahım tutar. (misgin qılıc).

gələli ağlarıdun, hammı gülər, ele gedki, gedeli ağlayalar. (doğum ölüm)

gələn ağam, gedən paşam.

gələn olsa könülləb (könüllü), çətin olmaz yol sürmək.

gələn qovulmaz, doğulan boğulmaz.

gələn yeriz dönməz olsun, girən yeriz qalar olsun. (gəlin kürəkənə deyil)

gələnə qardaş, gedənə yoldaş. (iyimsər kişi). (**iyimsər**: xoşbin).

gələni xoş tut, quru üzlə qarşama. (**qarşama: qarşılama**)

gələrin, gedəri var, sakın.

gəlin ağa bürüner ər evinədək, gəlin ağa bürünrə gor evinədək.

gəlin ağdonla girib, ağdonla çıxar.

gəlin çiçək hərnə demiş gerçək, qaynana ilan, hərnə demiş yalan.

gəlin çiçək, hər dediyi gerçək, qaynana ilan, hər dediyi yalan.

gəlin gedər yerinə, qalan qızlar evinə.

gəlin köçəndə atasına demiş, ağlarımda gedərimdə demiş.

gəlinin dini yox qaynananın imanı.

gəlinliyi bal demə, urəgi yaxmaz demə

gəlsə uma düşürqlə, dinsin onun aruqluq. (**aruqluq**: yorqunluq). (qonaq gəlsə, yerləşdir onu, yorqunluğu gidərsin).

gəmiksiz dil, gəmik qırar.

gəmsiz ata, ölümü yak. (**yak**: yaxın)

gen don opramaz, gəngəşli iş arxamaz. (**opramaz**: əpriməz). (**arxamaz**: arxaya qalmaz).

gen ürəkli igidlər, uca başlı qocalar.

gənc olan, dinc olur.

gəncdən ölüm uzaq olsun, qocadan yoxsulluq.

gəncliginə dəğər verməyən, qocalıqda cayılır. (**cayılmaq**. zay olmaq. hədər olmaq)

gənclik ardı, qocalıq yatır. (evrən belə gedməz)

gənclik başa bir kərəm gəlir.

gənclik güvən qaynağıdır.

gənclik yaşamçıayı.

genclikden qocalığa can saxla, varlılıqdan yoxsulluğa mal

gənclikdir, sağlıqdır, dəğərləri olsada, itən geyin bəllənir. (**geyin**: sonra)

gəncliqdə ölüm, qocalıqda yoxsulluq güc.

gəncliyə güvənmə, igitligə dayanma.

gəncliyin dəğəri bilinsə, qocalığın azarı azalar.

gəngəşə gir qısilma.(**gəngəşə**: məsləhətə)

gəngəşli aş dadlı olar. (**gəngəşli**: bilgəliklə olunan)

gəngəşli bilik utraşur, gəngəssiz bilik oprAŞur. (**utraşur**: uzlaşır. davamlı olur). (**opraŞur**: öprəşür. əprişir. işdən düşür). (gəngəşli bilik, uzlaşır, gəngəssizin öprəşür).

gəpi kəvləsən, gəp çıxar. (**gəpi**: sözü). (**gəp**: söz). (**kəvləsən**: qazsan. içləsən). (sözü qurtlaşan qurd çıxar)

gər inanırsan onun birliyinə, yaxşılıq ed yaknunun körlüğünə.(**yaknunun**: iblisin).(**körlüğünə**: korlüğünə)

gerçək gəlinçə, yalan qaçar. (**gəlinçə**: bəlirincə. bilinincə. ortaya çıxınca).

gerçək odda yanmaz, suda batmaz.

gerçəyə ölüm yox.

gərək dediyimiz, aldanmağın bir başqa biçimidi. (**birimidi**: formasıdı).

gərəklilik yalquya hər iş öğrədər. (**gərəklilik**: zərurət). (**yalquya**: insana)

gərəklini bilməyən, gərəksizin nə bilər.

gəvəzənin işi qalar, astanın işi qalmaz. (**gəvəzənin**: ağızı laqnın). (**astanın**: yavaşın)

gəvşək aş başında, çalışqan iş başında

gəvşək gecə yatanmaz, irtin duranmaz. (**gəvşək**: təmbəl) . (**irtin**: sabah)

gəvşəyə çalış desən başı ağrırar

gəvşəyin baxdı bağlı olar. (**gəvşəyin**: tənbəlin)

gəvşəyin işi bitməz, yaz gəlsə qışı bitməz. (**gəvşəyin** : təmbəlin)

geyik qındığı, yilbar qoxar. (**qındığı**: göbəyi).(**yilbar**: ətir) (ceyran göbəyi ətir qoxar).

gəzdim cihanı nə oğrunu tox gördüm nə doğrunu ac

gəzəgən ayaq daşa dəğmiş, gəzəgən tülkü tələyə.

gəzən kişi, sevdiyin tapar.

gəzən qurd ac qalmaz.

gəzəyən ayağa daş dəğər.

gizləb tutsan sevinci, azraş günü bəlgürür, başlı (yaralı) gözü bağlama, yaşı axar savruğur.

(**azraş**: azraq).(**axar savruğur**: axar gedər)

gizlədir öz kəndini kəndindən, bu nasıl yılıq, yaluğ adlanmış. (**yılıq**: heyvan). (**yaluğ**: insan)

göləm deyə köpürüsən, içində bir balıq yox.

gopçunun, xoruzuda banlar. (**gopçunun**: şişirdənin)

gor içrə ilanla yaman batsa yeğ!. burutlar arın çevrədən çıxsa yeğ. (**yeğ**: iyidir). (**burutlar**: arısmazlar. mundarlar. nəcislər).

gordan gələn mən, savın yetirən o. (**savın**: xəbərin). (yalan palan danışır)

gördüklərin unudda, çəkdiklərin unutma

gördüm dedin tutuldun, görmədim dedin qutuldun

görən oldu, duyan oldu küyən yok. (**küyən**: yanın. rəhm edən)

görməmişdən borc alma.

görməmişin yetməyi yaman.

görmüş keçirmiş, qonmuş köçünmüş, qoymuş qopunmuş. (sınağılı, təcrübəli olana deyilir)

görünen köyə qılavuzsuz, görünən dağa qılavuzlu ged.

götü dəlik qab su saxlamaz

götvərənlığın adı pisdi, əl coxalmasın. (**bayqal**: bayağı)

göy ağlamayınca yer gülməz.

göy ağlayar, yer gülər. (**ağlayar**: yaş tökər)

göy dəmir geri durmaz. (qara dəmir kəsib gedər. sözündə qara dəmir kimi dur).

göy girsin qızıl çıxsın. {(**göy**: qara dəmir. **göy dəmir**). (**qızıl**: qanlı)}. {ağ girsin, al qızıl çıxsın}. (**ağ**: parıldıyan. qılınc)}. (sözündən dönsən, bu köz (od) söksün gözün).

göycək çiçək, hər kimsənin öz sevgisi.

göycək üzlər paslı könül götürür, göycək könül paslı üzük götürməz. (**üzük** : surat)

göydə bulut hörlənər, yerdə itlər hürlənər. (**hörlənər**: hörülüb gedmək)

göydə doğulan kimsə yok, yerdə doğulub yüksələnlər var

göydən düşüb, gölə enmiş. (lap yerinə düşmüş nərsə).

göyə suvsə, üzə düşər. (**suvsa**: su atsa. tüpürsə)

göz əllə gör, qulaqdan al ağızla ver.

göz gördüğün istər. (**istər**: bəyənər)

göz gördüyüün danamaz.

göz görəni dil desə, baş açar

göz görmək üçün, qulaq eşitmək üçün, us bilmək üçün. (**us**: ağıl)

göz görsə ürək coşar (qopar) , qulaq duysa ürək duyar.

göz görünçə, qulağ inanınca, baş dönər.

göz iki olur, dış göz, iç göz, dış, üzə baxır, iç içə

göz ürəgin güzgüsüdür.

göz üsdə qaş olar. (olacağa cara yox)

göz yaşı, yaşama bəzək olmaz.

göz, giz saxlamaz (**giz**: sırr)

gözdə olan gözəl olar. (gözdə olan seçik olar). (**gözdə olan**: göz tutmuş olan)

gözdən gedən könüldən gedər.

gözdən ıraq xanıda söyərlər.

gözdən olan, könüldən olar. (**olan**: gedən). (**olar**: gedər).

gözdən yaş silinsin, ürəkdən pas.

gözdən yaş, buzdan su damar. (damar: sarğızar. süzərək axar)

gözə yasaq olmaz. .-gözəl işli əlləriz, söylər sözlü dilləriz. (**işli**: incə. bacarıqlı). (**alqış**)

gözə yasaq yoxdu -gəl bir zərrəcik seyr et, **gözə olmaz yasaq**.

gözəldə bir, çirkində bir sevənə

gözələ nə yaraşmaz.

gözəllər çox iş edərlər, soyub soyub dərviş edərlər.

gözəllərin yazısı, çirkin olur . (**yazısı**: talehi)

gözəllik baxanın gözündən olar

gözəlliklə pulun, öz sözü var, danılmaz.

gözəlliklər doğulmuşdur sevgidən, sevgiyə yaratılan gözəldir.

gözəlliyyin yeri var, göyçək yeri yerin tap. (**yeri** :davran)

gözləyin gözün toruna düşməyin

gözü toxun, göylü tox.

gözü yırtıq üzü sırtıq.

gözün açıq ikən yaraqlan özün, ki sində qarınca yeyəcək gözün. (**sində**: qəbirdə)

gözün gördüğünü əlin ilə ört.

gözünə çöp düşsə, evrən (dünya) gözündən düşər.

güc aldan girsə, doğru tünlükdən çıxar. (**aldan**: öndən) (**tünlükdən**: bacadan. dündəşdən)

güc aldan girsə, düz ardan çıxar. (**aldan**: öndən). (**ardan**: geridən).

güc olur nisgili, sevgiyə qatmaq

gücənsədə biləyin, qaçınsada diləyin, təlimsədə bilihən, dönər dərman, bitməz suyu bu

gölün.(nə cürə tutsan bu dünya keçib bitəcək). (**təlimsədə**: çoxalsada). (**dərman**:
dəğirman).

gücü yetməyən, sına batar. (**sına**: qəbirə). (gücü yetməyən, yerə batar).

gül açılırsa qoxar.

gül gözlədim tikan dəğdim, boş yerinə ürək əkdirim.

gül solar, tikən qalar

gül tikənsiz, dərə ilansız olmaz

gül tikənsiz, el sözsüz olmaz.

gül yaxşıdır, öz kolunda.

güldürən dil var, küydürəndə. (küydürəndə: yaxanda. yandıranda)

gülən üzə, gülər yaz.

güllər bir bir açar

gülmək, görənin gözün işıqlandırar, duyanın könlün açar.

gülsə kişi üzünğə, görklük üzün görüngül, yavlaq gizir dilivni, uyqu sözlər diləngil. (**görklük**: xoş). (**yavlaq gizir dilivni**: kötü dilivi gizlət). (**uyqu**: yaxıcı)

gülü sən unutma , tikən gülün yanında .

gülün dal qabağı gül olar

gümanlar sevgini boğar. (**gümanlar**: quşqular. şəggələr)

gümüş başa çıxsa, altın ayağda qalır.(gümüş günə çıxsa, altın tündə qalır).{özünə (içinə) , dəğərinə baxımıraq, gözə soxulan, başa çıxarılan hər bir nərsə, başqaların, çox dəğərlik olsa belə, geridə, kölgədə bırakır}.

gümüş gündə, altın kölgədə qalmış. (iyilər yatmış, kötülər qalxmış)

gümüş günə vursa, altın ayağıyla gəlir.

gün ağarkən, qalxanlar, gün batarkən yatanlar. (**ağarkən**: çıxarkən). (ışıqsızlı. bərqsızlık)

gün dönürsə, ay çıخار, yarım dönsə, can çıخار. (**dönürsə**: batırsa)

gün görməmiş, gün görəndə çirağ yandırar.

gün işin günündə gör!

gün yapışdırır, günü yaxışdırır. (**yapışdırır**: yumşatır)

gündə gedmə, gündə gedsən yerə sapır salırlar, ildə gedsən ayda gedsən ayağ altına qalı
salrlar. (**sapır**: həsir)

gündə irük yox, bəydə qıyıq yox. (gündə yarıq yox, bəydə xəta yox).

gündə yərük yox, bəydə qıyıq yox. (**yərük**: yaruq. çat). (**qıyıq**: xəta, xilaf)

gündəliyin ötüşü, hər gününvün öz işi.

gündüz gedər yar yar edməyə, gecə gələr yerimizi dar edməyə.(kefi özü çəkir, ağrısın bize
çəkdirir)

günə baxsan göz qamar, araq içsən göz axar. (**qamar**: qamaşar). (**axar**: xumarlanar. süzər)

günəş yarasaya çirkin gözükür.

güneş yarasaya çirkin gözükür. (**yarasaya**: xuffaş)

günəşlikdə yağış yağsa, qurd doğur.

günlərin adı var, yemişlərin dadi.

günlərin itirən, tam yaşamın batırar.

günlərin ötüşü var, sözlərin bitisi yok.

günü günə satan, sonda əli boş qalar.

günün ölsə kağızda qalsın, özün ölsən elində qalsın. (bacardıqca yaz) (**günün ölsə**: çağın bitsə.

bəxdin yatsa)

gününən kürk dəğişən.

gününən gönü qat gərək. (dözümü çox ola)

gününün günü yansın.

günüz doğur olsun, üzüzə uğur olsun.

gurla çatla, yağmasanda yağma. (**çatla**: patla)

gurlayaraq gələn düşmandan, kötüdür gülə gülə gələn düşman. (**kötüdür**: pisdir, yamandır.)

gurulda, ama yağma.

güdügü üç dənə davar, ıslığı dağları tutar. (**ıslığı** : fişqası)

güdügü üç dənə davar, ıslığı dağları tutar. (**ıslığı**: fişqası)

güvəncli olsun qılavuz, doğru yoldan azmayavuz.

güvəndiyi dağlara qar yağmaq. (ası, uyar, fayda güdülən nərsədən, istədiyin alamamaq).

güzgүyə bax bəzən, adamlara bax düzəl.

ha düz olsa, orağcan əğrısı var.

haçadan huçadan biridə çıxdı bacadan.

hamı baxda baxar, baxd heç kəsə.

hamı əkdirin dərər. (kim nə əkib elə onu yiğacaq)

hamı gedər uğruna, biz gedərik uçruna. (**uçruna**: uçruma)

hamı öz işin oxusa, çətinlik qalxar. (**oxusa**: bilsə)

hamı saraydan çıxbı sinə gedir, görmədim bir kimsəkim sindən vara saraya. (**sinə**:

qəbrə).(**sindən**: qəbirdən)

hamı süpürgəylə qalxıb, sapiyla enib. (**sapiyla**: dəstəsilə)

hamını dirilər yaxalar, bizi ölülər. (ölülərin ruhları tutar)

hamını oğru san, malın oğrudan sakasın (qoruyasın) .

haq yardımından (cəzasından) qaçan, yarqıya düşər. (**yarqıya**: məhkəmiyə)

harda aş orda baş

hardan gəlirsən – bülbül qalasından, niyə başın qanlıdır – dilim qadasından. (**qadasından**:

bəlasından)

hay gününü görməyən, vay gününə inanmaz, vay gününü görməyən, hay gününə inanmaz.

(**hay**: şən)

hay gününü günləyən, vay gününü izləməz. {özün iyi düşünən, pislikləri geridə qoyur

(biraxır)}.

hay hayatı geçmiş, vay hayatı qalmış.

hay hayına oynamır, vay yayına ağlamır. (hay hayında oynamaz, vay yayında ağlamaz).

hayın gördün, yayında gör.

heç bir işi quramaz, xeyrə şerrə yaramaz.

heç kimsəyə qurdun üzü ağ olmaz

heç nədənsə torlağı yeğ. (**torlağı**: sərçə)

heçbir nəyi küçümsəmə.

həkimin uşağı xəstə olər

həmməşə utan! gələr günüki ütülər.

hər açılmaz qapının var haçarı

hər ağaç daşlama, ras gələni dişləmə. (**ras gələni**: tuş gələni)

hər axşamın gecəsi, hər gecənin danı var.

hər bacıya əliv salma, birində cayan var, birində ilan olur. (**cayan**: əğərəb)

hər bir evin vardi giriş çıxışı yalnız sindir giriş vardi çıxışı (dönüş) yox.

hər bir işin öz kişisi. (**kİŞİSİ**: öz adamı)

hər boyayı boyadı, qaldı fındıq boyası. (önəmsiz nərsələrlə uğraşmaq).

hər çiçeyin öz qoxusu

hər dönəmin kişisi olma, hər dönəm kişi ol.

hər elin çıxarı seçdiyi baylıq . (**baylıq**: devlət)

hər elin simgəsi dilidi.

hər enişin bir yoxusu var.

hər ilqarsız yar olmaz, ətəyi kəssən dar olmaz. (**ilqarsız**: bəfəsiz).

hər işin, uğru yaxşıdır, toy gəlşığı bağşıdır. (**bağşıdır**: aşiqdır)

hər kəs kimi yaşama! heçkəs olmaq hərkəsliyə güc basar.

hər kəsin arşinına bez verilməz.

hər kəsin öz arşını, hər arşının öz ölçüsü (var)

hər kim özünə görə don biçər.

hər kimi oğru san, ta malın oğrudan sakın salasın. (**sakın salasın**: gizli saxlayasın).

hər kimin bir kəmi var. (**kəmi**: azlığı)

hər könlün bir öyküsü! (öyküsü: nağılı)

hər nə əkərsən, onu biçərsən, hər nə əğirsən, onu çitərsən. (çitərsən: toxursan. tikərsən.)

hər nə gedir tərsinə, dünya dönür pisinə.

hər nə gözün ona yol çəkir, ösüb böyür çevrevi çəpir. (çəpir: çəperir. çulqalır) . (ösüb böyür : bitib böyür) . (hər nəyə anqıra, mat qalsan, özüvü gözüvü içivi alır)

hər nə oldu özümə oldu, külü güzümə oldu.

hər nə salarsan aşına, gələr çıxar qaşığına

hər öldürən qatil olmaz, hər ölü suçsuz olmaz (qapalı, fanatik baxış, fəlsəfə).

hər paylayan altun iməs. (iməs: degil. dögül)

hər qapıdan yeyən, bir qapıda doymaz.

hər söz hər qulağa keçmir, hər qulağ, hər sözü eşitmır.

hər tarladan bir taxıl, hər başdan bir ağıl.

hər yarığı düzəlmüşdi, qalmışdı saqqal darağı.

hərədən bir tük kosuya bir səqqəl olar.

hərkəsi kəndinə yosma. (yosmaq: ölçmək. qiyaslamaq. (bir nesneyi diğərinə bənzətmək və böyləcə verilən hükmü).

hərkimə kəndi açısı. (açısı: nəzəri)

hərnə əksən soyuna çəkər.

hərnəyin sonu güc olur.

heyvan ölsün əti qalsın, kişi ölsün izi qalsın.

heyvan qılvası üzündədir işində, kişi qılavsı harasında, bəlirməz. (qılva: kələk)

heyvanı qırmacla, kişini, dillə öğrətərlər. (qırmacı: qamçı).

hiçbir nəyi küçümsəmə. (**küçümsəmə**: kiçik sayma. təhqir edmə)

hündür düğünün başağı boş olar. (**başağı**: sünbüllü)

hünərli iğid ölməz.

hürən itin sözü var, iki əlin sesi var

iç yanırsa ağlamaz göz yox olar

içmək çəkmək, iğnəylə quyu qazmaq.

içsən iç, usuvu içmə.

igid başı qanlı olur

igid əmək itirməz. (adam nankor olmaz, duz itirməz)

igid igidə baxıb için yiğar. (**icin yiğar**: içində çəki düzən verər.)

igid ölər, ad qalır, mal ölsə nal qalar. {yalınqu oğlu yoxazır, iyi ad qalır. (**yalınqu oğlu**: ər oğlu. bəni adəm)}

igid olub işliyən, qocaldıqda dışlıyər .

igirmidə tay minən, qırxında at minəməz. (**tay**: üç yaşında olan at yavrusu)

igitlikdə açıq tut əlin, tov gedər səndən, devran əylənməz. (**açıq tut əlin** : əli açıq ol). (**tov**: güc)

iğnə güdən, dəvədə usdar (**usdar**: üzlər. tuşlar. raslar).

iğnə yataxda gizlənməz . (iğnəylə çuval kimi).

iğnələyini çuvalduzla. (bir pislik edənə, onun ed)

iki arvadlı ev, baş alıb gedər

iki ayaq bir taya, iki qarpız bir qoltuğa siğışmaz

iki nən , arınar əriməkdən - **biri kişi. biri qızıl.** (**arınar:** arıtlanar). (**nən:** nənə. şey).

iki yaxın dış olsa, yaxınları dışlanır. (**dışlanır:** dış olur. yad olur. yadlanır) .

iki yol, biri çilə dolu, biri umutlar yolu. (**çilə:** ağrı. dörd)

ikisi dördən ağırsa, altısı lap ağır olar.

il sözü birinci gün qurulur, gün sözü irtin. (**irtin:** sabahın)

ilağ hər kimsədən kim istədim, ok çoğa gördüm, kimi kim ilgasız dünyada gördüm, ilgasız gördüm. (**çoğa:** cəfa). (**ok:** elə). (**ilağ:** vəfa). (vəfa hər kimsədən kim istədim, ondan cəfa gördüm, kimi kim, bivəfa dünyada gördüm, bivəfa gördüm).

ilan başın kiçikkən əz.

ilan qoğan ilan tutandan çox olur

ilan uzunluğun görməz, tosbağa yastılığın. (**yastılığın:** yapıqlığın).(sənin kim olduğunu özgələrdən sor)

ilanla it belə, barışa bilir!!!.

ılcadan çıxanın əri olasan, yoldan gələnin arvadı. (**ılcadan:** hamamdan)

ılcıya hamama tərləyər. (**ılcıya:** hamama)

ilərləyən yol alır.

ilgin olanın sevgili cananı çətəndir. (**çətəndir:** vətəndir). (**ilgin:** arif)

ilim qazanmaq, daş gəmirmək.

ilim, usun qaynağıdır. (**usun**: ağlin)

ilin sonun bayramla, görən işi sınaqla. (**bayramla**: bayram tut). (**sınaqla**: ölçüb biç).

ılıya ılıya yaz gəlir, soğuya soğuya qış. (**ılıya**: iliqlaşa)

ilk görüş, ilk yaz, aç pencərəni, günəşə yaz. {pencərəni açıb, günəşdə yaz (uzan) .(günəş önungdə uzan)}

ilk sevgi, savulmuş uşaqlıq kimidir, seçilmədən gəlib, keçir, gedir

ilkin başdan, nə umursan ürək daşdan. (**ilkin başdan**: əzəl başdan).

ilkin evin, **sonra çölü**

ilkin iş, sonra dış.

ilkin oylan, sonra söylən. (**oylan**: düşün)

imansız ürək sinədə yükdür. (**sinədə** : köksüdə).

inanc beyni kehəldər, işi gecəldər, başı gicəldər, huşu koraldar.

inanc bitən yerdə, üməd qırılır.

inanc qılsan yoxluğa, dəğər tapar varlığın.

inanclar, düşüncəni qayırır (**qayırır**: aldadır).

inancların özüvə saxla, adamlığın hamiya göstər

inanlığın duyqulardan güc bassın.

inanma, aldanma, utanma.

inanmadın varlığa, dananmadın yoxluğu

inanmaqla güvəncə, yoxdu yazı yox pozu

incə ələyib sıx toxumaq. (arından arıya incələyib qoşmaq). (**ələyib**: əğirib, açıb)

inciğin aşından tük çıxar. (**inciq**: bir şeyi çok incələyən, incədən incəyə hesab edən, dərin düşünən).

incir yaprağı, dəvə dabanı. (**dəvə dabanı**: yekə, qat)

indi səni isladıb çırparam. (keçə yapmada böylə olunurki bərkisin. qırıqları, telləri birbirlinə keçə keçə, keçə olur). (səni güclə, kötüklə başa salaram).

indidən belə alışış yansan, tez kül olarsan.

inək göz vurmasa, kəl atılmaz.

ingilli it boğulmaz. (ingilli it qurd ağızıyla boğulmaz). (**ingil**: heyvanları qurd boğmasından qorumaq üçü iti bizli həlqə).

ingilli it qurd ağızıyla boğulmaz. (**ingil**: heyvanları qurd boğmasından qorumaq üçü iti bizli həlqə).

ip birləşir hörgün olar. (**hörgün**: eşmə ip)

ip doğanaqdan, ölüm olmaqdan keçir

ipin uzunu yaxşı, sözün qıdası.

ipin uzunu, sözün qıssası (dilin qıssası).

iri aşığın iri sümüyü olar.

irkil olan erkən çatar barçağa. (**irkıl** : iradəli). (**barçağa**: mənzilə).

irtə yasda, urta toyda yeyər .(**irtə**: səhər) (**urta**: gecin. axşam). (səhər yasda yiyər, axşam toyda). (**deyim**)

irtin gedər naxıra, axşam gələr axıra (**irtin**: səhər)

iş başaranın, para devşirənin. (**devşirənin** yiğanın)

iş bitən deyil, gücdür bitən.

iş doğurur, ışıqlar olur.

iş görənin, söz alanın.

iş sevən onar, sevməyən tozar. (**onar**: din yaşar). (**tozar**: yox olar)

işdən ayrı düşər, gəzən sözlər gəp bolsa. (**gəp bolsa**: gəvəzəlik, boş olsa)

işdən qalar, aşdan qalmaz. (**qarınpa**)

işdən qorxmaz, qışdan qorxmaz

isdər əlli isdərsə yüz yaşa, ölüm quşunun qıynağındasın. (**qıynağındasın**: qarmağındasan)

isdi aşı qaşıq tanır

işdonsuz (tumançaq) , dizi yırtığa gülmüş.

işə çağırsan varmaz, aşa çağırsan qalmaz.

işə çağırsan varmaz, aşa çağırsan qalmaz.

işi başdan düşün, geyin qıl işin. (**geyin**: sonra)

işi başlamaq başqa, başa vurmaq başqa.

işi bilənə tapışır.

işi kovlasan, iş çıxar. (**kovlasan**: qurtdasan)

işi olmayan iş çıxarar. (**iş çıxarar**: iş açar, çətinlik yaradar)

işin dənəyən yağa batdı, gücü yetməyən yava batdı.

işin iyi əşin iyi, ne işin var yas evinde, çıx çıx oyna gir gir oyna .

işin kötü əşin kötü, ne işin var düğündə, evinə gir gir ağla , çıx çıx ağla .

işin sözdən, qurquların qorxulardan zor olsun.

ışıq bahalandı korun nəyinə.

ışıq sönməzdən ön, daha parlaq yanar.

ısracaq it dişini göstərməz. (**ısracaq**: qapacaq)

islandım qurudum, yel mənə neylər, ələndim bəlləndim, el mənə neylər.

ıslaq ağaç əgilir tez, vay qurunun halına. (**ıslaq**: sulu. yaş)

işlek dəmir pas tutmaz

işləməsən dişlik yox. (**dişlik**: yemək)

işləyən dəmir totlanmaz. (**totlanmaz**: paslanmaz)

işləyib ölümün bilən, gündən payın alar.

işliyənin işi bitmiş, işləməzin günü itmiş.

işsiz, aşsız.

istək olsa heç işgil qalaz. (**istək**: iradə). (**işgil**: çətinlik. düğün)

istəksiz sevgi olmaz, sevgili olan, istəksiz olmaz

istəməyin haçarı, verməkdir.

istəməzdən sevənlər, korluqda itənlər.

istəyib sevdiyin istəyib sevmədi səni. (istəyin kimi sevərsin istəyin kimi sevilməzsin). (istəyən sevilən, istəməzdən atılmış).

istəyirsən bal çörək, al əlivə bel kürək.

istəyirsən belə, məşədə doğul, amma adam içində böyü.

istirəm onu sel aparsın, bir dolda dalından mən töküm.

istiyot tumu (tuxumu) xırda olsunda, yaxar (acıdır) .

istiyotdan acılıq, arvaddan qısqanlıq az olmaz.

it ağızı açıq qalar.

it ağızın yummağadək. (demək heç çagın)

it getdi ipilə, dəvə getdi yüküylə.

it hürə hürə it olar

it itə, itdə quyuğuna deyər.

it itilə savaşar, qurdu görcək arxalaşar

it qılığın iyəsinə sor

it ular, qapıdan qoğular.

itdən küçük, qoyundan quzu bəklənər.

itə tut deyir, ova qaç. (iki üzlülük)

itən qurda buyruq. (**itən**: azan). (**buyruq**: qismət).

itgi maldan olsun , başdan yok itgi (zərər)

iti göz, iti ox, biri görər, biri deşər.

itin axsaması gəlincək, özün karvana vurar.

itin qırışmalı eniginiylə oynar. (**eniginiylə**: 1.balasiylə: öz uşağıylə. 1.küçüklə. tulayla)

itlə it boğuşar , yolçuya uğur düşər. (uğur: fürsəi)

itlə oturub duran, hürəgən oli.

itli kətdə dəğənəklə gəz. (tam sərbəs, yuçut, açıq gəzmə)

itsiz sürüyə qurd dadanır.

ivəcək qancıq gözsüz incik doğurur. (**ivəcək**: tələsən)

ivək sinək sütə düşər. (**ivək**: tələsən).

ivənin işi qalar, astanın işi qalmaz. (**ivənin**: tələsənin)

ivməklə amac alınmaz, aramaqla gözəl bulunmaz.

ivməyilə iş alınmaz, aramayana gözəl tapılmaz. (**ivməyilə**: tələsməgilə)

iyi qayçı kəndi kəndini bilər.

iyi qeyçi kəndi kəndin bilər. (**bilər**: itidər)

iyidi göndər at almağa, qocanı göndər qız almağa.

iyidin gözü tox, yağının gözü yox. (**gözü yox**: gözü götürməz)

iyilikgə, tez gec yox. (iyiliyin tez geci yox).

iyilik edib domuza at, oda bilməsə, buynuzu bilər. (**domuz**: qaban. dəgir, qədir bilməz).

iyilik kişilik.

iyiliklər unudulmasa, gileyliyə yer qalmaz

kardan qutulub kora tuşladıq. (qutulacağı olmamaq).

kasıbın əkdiyi bitməz, sikdiyi bitər .

kdin, biç.

keçəl keçələ deyər börksüz qalasan.

keçəl keçələ kəj baxar

keçələ börk yaxçı, kiçiyə toyluq. (**toyluq**: şənlik)

keçələ keçəl desən acıgar, saçlıda desən acıgar. (**acıgar**: açıqlanar)

keçən ömürdən, yanın kömürdəndir. (keçən ömürdəndi, yanın kömürdəndi).

keçənə üzülmə , gələndən qorxma. (keçənə yaziq deyilmir, keçənmiyənə yaziq demişlər).

(**üzülmə**: yaxınma. təəsüf eləmə) .(**yaziq**: heyif)

keçənləri unut qıl, olan gündə sən yaşa.

keçi sütü goramaz, oda sənə yaramaz. (**goramaz**. keçi sütündən yapılan çoban yeməyi).

keçib məndən keçim ondan, nədən qıymaq belə düşmanca davranmaq. (**nədən qıymaq**: deyil boldağ. deyil doğru)

keçidə hizlik olmasa, təkə atılmaz. (**hizlik**: qızqınlıq)

keçinin üzünə baxıb, sütün sağallar. (üzünə baxıb: yoxlayıb)

keçir ömür yubanmadan yaşınlıq. (**yaşınlıq**: yaşıvı sür)

keçiri anlangılən, qoyma keçə (ömür) ol havayı, biləsən bilməyəsəndə keçəcək .

keçmiş yaşı, olmuş qarı, savmış gülü, qalmış külü.

keçmiş tutan, gəlcək utuzar.

kəfən almamış, gorun qazdırma.

kefi kök, qarnı tox, tanrıyla işi yox.

keflinin kağızı, meyxanada oxunur.

kəl önungdə kəl durar.

kəndi başın, isti aşın, dolun könlün

kəndivə buyruq yaşa. (öz ərkinlə, könlüncə yaşa).

kəsəl batmanla, dərman dariyla ölçülər.

kəsər getdi, sapıda arxasıca. (**kəsər**: kəsici arac)

kəsik başdan söz çıxmaz.

kəsilən əkmək, yenidən bütməz. (**bütməz**: bütünləşməz)

kəsilmiş quyruğun ilan unutmaz.

kəsin gözəllik kimə qalmaz. (**kəsin gözəllik**: cəmali mütləq).

kəsir daşdan oğurlar, cin kişmişdən. (siçan, oğru kişmişdən). (**kəsir**: kəsib, xırda xırda satan.

baqqal)

kətli qonaq qaytarmaz, deyərki, qonacaq yerim yoxdu.

kiçik amac, güdə yol.

kiçik arzular tut, çegnəyib ut!.

kiçik sevgilər bağça gülü.

kiçik uluq duruşmaz, qırğı sunqır qarışmaz. (**duruşmaz**: məhkəmə açmaz). (**qarışmaz**: qarşılaşamaz). (qırqı sunqura dayanamaz, muqavimət edəmməz).

kiçikdisə böyür, oğlandısa ulur, iqtidisə qocur. (kiçikdi böyüyər, oğlandı ulular, iğiddə qocalar).

kiçiklər qocalar, qocalar qırılar .

kim ağrısın basdırıldı, olmazılə dost oldu. (**basdırıldı**: gizlətdi). (ölüm ilə dost oldu) . {kim ağrısın basdırıldı, ölüm ilə yastırıldı (dost oldu)} .

kim ivər, şeytanə ol uymuş durur. (**ivər**: tələsər)

kimə kim söylədim dərdim, onu dərman arar gördüm, özümdəndə bətər bir dərdə onğu avnağun buldum. (**onğu** : onu). (**avnağun**: (< **av**). mübtəla) (kimə kim, dərdimi izhar qıldım, istəyib dərman, özümdən həm bətər bir dərdə mübtəla gördüm.)

kimidin unut, kim olduğun unutma.

kimsələrə bibisi, kimsələrə xalası, bibisini burax xalasına bax. (mənsur xanlu)

kin boğulsa, sevinc doğar.

kinli yerdən sevinc köçər

kiri kir açar, sirri sir.

kişi çığ süt əmmiş, güvənc olmaz, qapında qolçu, qulluqdan sakın. (**qolçu**: qulluqçu)

kişi doslarından azar.

kişi durmadan işdə, yaşam böylə işdə

kişi duyuları öldüyü gün ölər. (duyuları: xiyalları)

kişi harda varsa yaraqlı gərək. (**kişi**: adam)

kişi işdə sınanır. (**sınanır**: dənənir)

kişi işin alıqlama (özgənin işin, qılığın, lağşa qoymaq. təhqir edmə).

kişi kimliyin söz açar

kişi nərsəyiki yansılar, gələr günü, özü ona sancılar.

kişi oxşarı, işləyən sözüdür. (**oxşarı**: sılaması. sıylaması. təmcidi)

kişi qolasa, tarı bolasar. (**qolasa**: işləsə). (**bolasar**: bolladar. bərəkət verər)

kişi qundağa qonduqda girən xuy, salacada çıxar adlımdı bu. (**salacada**: üstündə ölü yuvulan daş üsdə uzadılenda). (**adlımdı**: məşhurdu).

kişi qundağa qonduqda girən xuy, salacada çıxar məşhurdu bu. (**salacada**: ölü yuma daşında).

kişi qursuz qalmaqdansa, kor qalası. (**qursuz**: yoldaşsız) .

kişi seldir, arvad göl.

kişi uşağı iti olsun, evi kiçiyin kiçik oğlu olmasın. (**kişi**: adam)

kişi varki yoldaşın inandırır, özü inanmayır. (**kişi** : adam).(**yoldaşın**: arvadın)

kişi yaşadıqca qocalmaz, yaşamadıqca qocalır. (**kişi**: adam)

kişi yiye qarnı tox ola, yaraşır gözü yuxulu ola.

kişidən kişiyə uğur ulaşır. (**uğur**: xeyir)

kişiki gözlədi dirilik yatın, gərəkki oxşaya yad oba itin. (**yatın**: yolun).

kişiki yavızlıqdan qaça, gərəkki iyi fala ağızın aça.

kişilik içdə yatır, dışa yad qalır. (tanrıya inansanda görkəzəməsən) .

kişilik nə erkəyə baxar nə dişiyə

kişini baş aparsın, qulaq yox.

kişini qəm, dəmiri nəm yeyər.

kişinin ağı qarası içindədir, heyvanının üzündə. (**kişinin**: insanın)

kişinin çıçayı dildir, sözdür, işdir.

kişinin kötüsü iyilikdən bilməz, qursaqsıza öğüt versən götürməz

kişinin söyləməzindən, suyun şarlamazından qorx. (**kişinin**: insanın)

kişioğlu (bəni adəm) çevrəsində duyan sözlər etgisində oluşuda pozuşa bilir!

kişiyə kişilik gərək, qadına bəzək.

kitri yox, gönlü xoş. (**kitri: kədəri**)

köçmədən öncə qonşuvu öğrən. (ögərən: tanı)

kölə olduğun bilib inansa biri, özgədən güdər qutulmağını.

kölgə ışığa bağlıq, ölürsə ışıq, ölürdə varlıq. (**bağlıq**: bağlı).

kölgəm mənə yoldaşdı, qarına gedən qardaşdı.

kömək duran el obaya, sevgilə baxan gözə aşiqəm.

kömürçü üzü qara (olar).

könlü avutan, derdi uyutan. (**avutan**: təsgin verici)

könlü versəndə birinə, könlündəkin vermə.

könlüm mənə yoldaşdı, qarına gedən qadaşdı.

könlün çəkəri hər necədur qoy elə olsun. (**çəkəri**: istəyi, iştayaqi, meyli, təməyülü)

könül birliyi, iç birliyi. (çox sıxı işbirliyi).

könül duyar könül bəyənər

könül duyduğun saxlır, saxladığın duymur.

könül endirən başalır (ucalır), baş endirən basalır (basılır). (**könül endirən**: könül alan)

könül gedər başı çəkər, baş gedər, ayağı, göz gedər, qulağı (çəkər).

könül geniş dilək böyük.

könül kilit, dil açar.

könül könüldən su içər. (sevgi iki başlı, dəgirman iki daşlı gərək)

könül sevgi ilə çalışır, qulaq övgülərlə yarışır

könül sevini sevir, qulaq övüngü.

könül tayın (dostun) tapar, osduraq qabın.

könül var bala qonar, könül var mala.

könül verən qanmaz sözünə, qəbrin qazar özünə. (**qanmazın**: cahilin)

könül vermem derde men, ne var derdin içinde, söndürmüsem, odu men, kül qorçağın (**közlərin**
içinde, bir yanı dağ, bir yanı bağ, bir bağbanam, bağlı bağlar içinde, ölüm adlı bir
qonağ, köçüş qonus peşesi, o düşübdür ardımıma, men düşmerem dalica. (**qorçağın**:
közlərin)

könül yurdu, böyük alan, çoxları var keçməz qalan (duran), ayaq üzük, baş fırlanan, ərən varsa
basıb girsin, ərməzləri çekib gedsin. (**ayaq üzük**: ayaq gedməz, çəkinər)

könülsüz qöylərə yaramaz. (**qøy**: tanrı)

köplərdə köp minlər könül qırانlar, çalışda qur, bir ufacıq könül sən .(**köp**: çox)

kor atı minib, xanlıq savındadır. (**savındadır**: iddiası var).

kor bazara varmasun, korsuz bazar qalmasun. (malı yoxlamadan alan kimsəyə deyilir).

kor gözündən qorxmaz, keçəl başından.

kor istəməz iki gözü, biri əğri biri düzü.

kor istiyədin tutanmaz, tutduğunu bıraxmaz. (simitən, simic, dirinc olandan danışır)

kor kora cıt gözən kimi. (kor kora cıt gözən deyər)}. (qazan qazana götür qaradır deyir!)

kor kora deyir cıt gözən, bulamac elə yax gözən. (əş durumda olanların, **birbirinin ələ salması**)

kor koru tapar, su çuxuru.

kor öküz kəndi gedər qəssaba

kor qoyun gecə otlar. (kora hərnə kor gəlir)

korların bəyi təpə göz.

körpəni gündə kübəsən tülkü, tülkünü gündə kübəsən gülgü. (quzu kürkünü hər gün çırparsan tülkü kürkünə dönər, tülkü kürkünü hər gün çırparsan gülünc olur).

korun istəyi bir göz, iki olsa nə söz. (korun bir diləyi, iki göz).

korunan çörək yeyən içdənli olmalıdır. (**içdənli**: vicdanlı)

köşəgi olmadan köpenin qayırma. (**köşəgi**: dəvə balası). (**köpenin**: çulun). (bir işi tamamlamadan ötəki işə əl atma, ötəki işi düşünmə)

köşəyi olmadan, köpənin qayırma. (**köşəyi**: dəvə balası). (**köpənin**: çulun)

köşşək olmadan köpəyin qayırmaq. (doğmadıq cocuğa don biçmək, beşik kəsmək). { bir nərsənin gərəklərin öncədən yaraqlamaq, quraqlamaq}. (**köpəyin**: çulun) (**quraqlamaq**: hazırlamaq).

köşsən köçə qoşul, yatsan duvağı (evə) . (**köçə**: kərvana)

köşşəyi yiyeşi deyən yerə bağla birdə dög qabırğasına.

kösün içi boş olsa, dinləməyi xoş gəlir. (**kösün**: < kövsün. təbilin)

kötək ətdən ötər, söz gəmikdən.

kötü dilli qocadan, yalın dulluq yeğ. (**qocadan**: ərdən). (**yalın dulluq**: təkinə qalmaq)

kötüksüz budaq bar verməz.

kötüyə ağıt gözdən edər, yüzsüzə öğüt sözdən edər. (**ağıt**: ağlayış. yas. matəm). (**yüzsüzə**: hayasıza)

kötüysə dindirmə, iyiyə can qurban.

küldən təpə olmaz.

külənin yasısı yerdə. (külə huşlu, zirəng olur)

küp qırılana dək üstündə çox üzlükler qırılır. (**üzlük**: çanaq cinsindən topraqdan yapılmış, ağı ile dibi əş (müsavi) genişliqdə, qarnı bel ve bögründən qulplu olan sırlı ve sırsız su bardağı).

kurd aşı qılsız olmaz

kürəklə bel örtülü gərək, göğüsələ üz açıq.

kürklə papaqdan adamlığa nə.

küsüklüyü yerində, köməkləş yükü çataq.

lüt, sudan qorxmaz. (**lüt**: çılpaq)

lütün yuxusuna köynək girər. (**lütün**: çılpağın)

mahnı saziylə qız naziylə.

mal canın yonqasıdır. (**yonqasıdır**: rəndəsidir)

malına qiymaz, canın qayğıran.

malıvı qoru, qonşunu oğru tutma.

malqara otlağın arar, ər tanışların.

manqutluq, dilinə elinə sayqısızlıqdır

maral ovlağı çöldür, kişi ovlağı ev.

məçid eşiyin nə yandır, nə at. (**eşiyin**: qapısın)

mən dilənçi deyilim səndən sevi dilənəm, görənə xor, gülənə alay görünəm

mən gətirrəm qısa qısa, arvad dağdır kisə kisə.

mən qarani basmaqdan, qara məni basdı. (borcu var mənə heç, məni boşlu çıxarır)

mən türk balası azəri yox, azər degən ağzən belə pox.

mən yedim allah artırsın, süfrəni açan qaldırsın.

məni nə istədiyim kimi gör, nə istədiyiz kim, olduğum kimi gör.

min usludan söz eşid, öz usunla bildiyin elə. (**us**: ağıl)

mutlu , birlik içində olan ailəyə qada yapışmaz. (**qada**: bəla)

nazlı üzə qara gözə, qırnu gözlə baxılmaz. (**qmru**: hirsli)

nə ağız yandıran aşdır, nə baş sindıran daş.

nə aşı yarır (doyuyur) , nə daşı yarır (incidir) .

nə başın otda olsun, nə odun başda.

nə biçimdə oldun o biçikdə qopun.

nə çara olub gələn (düşən) işə, kəsilməyən əl öpülür həmişə.

ne ek dik nə biçirik

nə ged kərbəlayə nədə ol haci, məkgə qapındadır doyursan acı

nə idim dəməməli, nə olacağım dəməli.

nə ölüyə ağlar, nə diriyə gülər.

nə öp, nə dişlə. (nə iyilik ed, nə kötülük)

nə qoyarsan əngivə, cırgəsi çıxar rəngivə

nə yaqla, nə daqla. (nə öp, nə dişlə). (nə iyilik ed, nə kötülük).

nə yapdım nə yoğurdum , yasınıq kökə tapdim. (**yasınıq**: hazır)

nə yeyər, nə yedirdər.

necə itik piçaq ərsə, öz sapın yonamaz. (**ərsə**: olsa)

nədərək uca olsada dağ, bizə bir yol tapılacaq. (**nədərək**: **nəqədər**)

nədir ölmək olən bilməz, onu sor çevrədən bil sən.

o gədə atasın görməseydi, deyərdi xan balasıyam

o nədir sıxılmadan sıxır, yıxılmadan yıxır. (**tapmaca**) . (**ölüm**)

oba köçər yud qalar. (**yud**: yurd)

ocaq başın sağ olsun, dövrə bərin ot olsun.

od düşürsə meşəyə, qurusu yanar, yaşı alışar.

od qıran yağmur, yol açan sellər.

od tütünsüz olmaz, iyid yazıqsız olmaz. (**tütünsüz**: tüstüsüz). (**iyid**: gənc).(yazıqsız səhvsiz)

od var yandırımir, külə çöndürür, göz var dondurmur, buza çöndürür

oddan kül, küldən od törər. (bacarıqlı dədən belə avara qoduğ olar)

odu kül elər, külü od. (heç iş əlindən gəlməz)

odun imanı sudadır.

öfgəlisin yanıtma, sevişlisin söz vermə. (**yanıtma**: cəvab vermə)

oğacdan alma aşım, ya daş olur ya qaya. (**oğacdan**: əzabdan). (**aşım**: maya)

oğlan anası qapı arxası (arxasından güdər)

oğlan anlar, kişi yaşar. (**oğlan** : gənc).(yaşar: başdan keçirər)

oğlan iliksiz, biliksiz. (**oğlan**: oniki ondördə ilk gənclik)

oğlan istirəm iş başara, yeməyindən göz yaşara. (**göz yaşara**: az qala boğula)

oğlan yer oyuna gedər, çoban yer qoyuna gedər. (**yer**: yeyər)

öğrənci işi çox pozar, gün gəlir ustanın ozar. (**ozar**: aşar. keçər)

ögrenmemiş götdə don durmaz. (bir iş bilməyən, ne yapacağın bilmez, gülünc duruma düşər).

ögrenməmiş götdə tuman durmaz. (nə yapacağını bilməyən, gülün duruma düşər.)

ögrenməyə ərinmə.

ögrenməyə tez gec yox.

öğrənməyi bilməyən, çox iləri gedənməz.

ögirişmək yasanmaqdır. (**yasanmaq**: hazırlaşmaq).

ögirişməyən beyinsiz

ögirişməyən ustalaşmaz.

oğul beldən, söz dildən, iş əldən.

oğulu mən doğurdum, bırak könlün mən doğurmadım. (**bırak**: ama)

oğurluğu yağıt aya tuş gəlmış. (**yağıt aya**: ay ışığına) .(qarqış).

öküz ayağından ,bizov başı olmaq yeğ.

öküzü yeğin xar qalmas. (öküz qoşan sıxıntı çəkməz)

öküzü yorulana nə deməzlər

öküzün yemini bir dananın batmasına yatır, xanlıq düşündə görür. (**batma**: axırda heyvanlara özəl yemlik).

öküzüne gücü yetməgən çulun töbələr (**töbələr**: dövər).

ol gözəllikki yaranmış söz ilə, dura dursun könülüz durduğikən.

ol, o ki varsan.

ölçmədən kəsmə. (ilk ölç, sonra kəs)

olduğun bilməyən, olacağın biləməz.

olduğun görüb, bulduğun sevən.

olduğun kimi sevdim, sandığım kimi seviləmdim.

öldürən doğrudan, yaşadan yalan yaxçı .

ölən acımasız, görən acıyar

ölən bilməz çevrədəkin sinsidər.

ölən bilməz, görən bilər.

ölən sığırı piçaq çəkən çox olar.

ölənədək yaşayacağın adamı, yorulanadək ara.

ölənin ardından ölünməz.

ölkə dediyin düşmansız olmaz. (ölkə:vətən)

ölkə ikinci ana.

ölkədəki kök sala yalan, qırqın düşər yox orda qalan.

ölkən doğmuş anansa, yad el, ögey anan.

olki öz yarına yad, yadlarından yar olmuş, nola kim mən yarını bir gecəlik yad saya.

olmağa vətən yaxşı.(olmağa: yaşamağa)

olmamış olumdan keçər.

olmaz gəlsə başıva, danma onda əlin var.

olmazla barış, olana alış

ölmək nədir ölen bilməz çevrədəkin sinsidər

ölməyinə inanmayan diridir.

olsunki düyünlər (çətinliklər) boşalıb, düğünə (toya) dönsün

ölü düşdüyü yeri bilməz.

ölü götürü ballı, ölü eşek narlı olar.

ölü gözündən yaş çıxarsa,xoca evindən aş çıxar.

ölü qoyun qurtdan qorxmaz.

ölüm açar bir gün yolun , keçər ərdən devir qalmaz əylənməz. (fəraig)

ölüm bayqu (müfdə), ölünməz.

ölüm boğazdan olur

ölüm dediyin, hər yolun sonu

olum ölüm bir kərəm.

olum ölüm gerçəklər. (**gerçəklər**: həqiqədilər)

ölüm qaynit (qaynaq) durar çəkşinməz, ölüm nədir heç bir ölen bilənməz. (**çəkşinməz**: dərtinməz).

ölüm savı yügürək olur. (**savı**: xəbəri)

ölüm, öləni tapar.

ölümdən de qızdırmağa sevinsin. (**sevinsin**: razı olsun)

ölümdən qorxarsan, evrəndə yaşama.

ölümə nədən tapılır. (**nədən**: mahana. illət).

ölümü gözləyən, gündən payın alar.

olursa uca ağacın başı, yetişdikdə yerdədir barı. (yemiş ağacı)

on tut, bir biç. (on ölç, bir biç).

on tut, bir biç. (on ölç, bir biç).

öncə tikanlı qonçayıdım, indisə ipəkli gül!.

öndə qudurub, gedme, ardından qalan olur. (**qudurub**: götürünlənib)

önə atılan bij olur, arxaya qalan gjij

onlar iki, mən bir idim, onlar vurdu, mən kiridim (**kiridim**: donub qalmaq. mat qaldım)

onlar istir səni it eliyə, özüvü vur eşşəkliyə. (umudoğlu)

onmazın oxu qıya gedər. (**qıya**: xəta)

onmazın oxu yamaca gedər. (**onmazın**: şanssızın)

onun ipinə odun yiğmaq olmaz. (güvənsiz, etibarsız biri)

ördək dönüb qaz olmaz, gəlin dönüb qız olmaz

ordunu yalan saxlar. (**ordunu**: qoşunu)

orinli söz ox dələr. (**orinli söz**: ölçülü söz. yerinə düşən söz. yerini tapan söz).

ortalıq qazan gec qayar. (**ortalıq**: şərīkli)

ortaq danadan, yalnız buzağı yey.

osduranın qabağında sıçarlar. (qabaqdan yeməmək. birə on eləmaq)

osduranın qabağında sıçmasan deyər götür yoxdu. (boy deyənin bunuzun qırmaq, burnun oğmaq)

osduraqlı götürər arpa çörəyi qaçalaqdır. (**qaçalaqdır**: mahanadır)

osdurub önə düşdük, sıçıb dala qaldıq. (**osdurub** : sıçıb)

ot kökilə bitər.

ot kökündən gövərər.

ot köküsdə gövərər.

ota çəkilsə tüstü çıxmaz. (yoxsuluq aşınmış, köhnəlmış geyimi)

ötəni, olanı, çevrəni üsdələyən güclü seçimdir. güclü seçim kişiliyi yaradır.

ötənlərlə ötməgör, diriklərlə oturqlı.(**ötməgör**: qoşulub köçmə, keçmə).(**diriklərlə**: dirilərlə. yaşayınlarla).(**oturqlı**: otur dur).(ötüb köçənlərlə, keçənlərlə sarğışma, ülfət tutma, yaşamda, dirilərlə ötüş, otur).

ötər günlər külə dönür gülümüz.

ötlü daş, yerdə qalmaz, iş adamı evdə. (**ötlü**: yutlu. dəlik)

ötük ötür, köçən köçür, nə yatmışan , oyan qıl. (**ötük**: zaman)

ovmac ağzımı yandırdı, keşə bir aş olardı, kəssək başım sindirdi, keşə daş olaydı. (**ovmac**: umac. yoğur (xəmir) əl ilə oğulub, yoğrularaq yapılan yiycək). (**keşə**: keşə). (**aş**: pilov. yeməklərin şahı). (**kəssək**: kössək). (dəğərli yerdən vuruleydim) .

ox çəkildikcə uzaq atılar.

oxşalığı suyun dibində görmür, başında dilə. (**oxşalığı**: ehsani). (**başında**: üzündə) (**dibində**: batsağında. ayağında. ətəyində. təkində)

oxu gəzlədim, araq gözəldim. (**araq**: fürsət)

oxumaz dinləməzdə bilgi yox

oymağa baş gərək. (**oymağa**: düşünməyə).

öz ağlayınca üz gülməz. (**öz**: iç)

öz aşım öz başım.

öz elini bəğənməyən, özgə elə qul olar.

öz işini bəğənmir, güdür özgə bəğənsin.

öz kökündən ayrılan köksüz qalır.

öz önungdə dirəyi görmür, özgə gözdə çöp axdarır.

özgə ayağıyla duran tez düşər. (**düşər**: yixılar)

özgə yurdun gülləri, öz yurdumda kol tikan.

özgədən sənə deyən, səndən özgüyə deyər

özgədən uman, əli boş qalar

özgəni güdüb, əlindəkindən qalma.

özsevərlik sevilməyi bəkləyər, sevməyini oz bilən, sevilməyi neyləyər. (**oz**: haq. həq. töz. gerçək)

özü alır, özü kəsir, özü tikir.

özü başda, sözü daşqa. (**daşqa**: anlamsız. səfəh)

özü biçər, özü dartar.

özü duzlu , baxdı buzlu

özü əkir, özü biçir.

özü tox gözü ac.

özündən ayığ ol: özündən yelik (iyiyə) ol. özüvə iyiyə ol.

özündən ıraq gəzmə.

özünə baxma, sözünə bax.

özünü öğən qurusqaq. (**qurusqaq**: mütəkəbbir).

özüvü buldun yorulmuş, sor doduva nə çəkir. (**buldun**: gördün)

palçıq olmayan yerdə, yoğur olmaz. (**yoğur**: xəmir)

para bir gün məndə, bir gün səndə olar.

paran yarsın varikən, izin qalsın yoxikən. (**yarsın**: faydalı olsun)

paran yarsın varikən, izin qalsın yoxikən. (**yarsın**: faydalı olsub)

parlaq günəş gündüzün.mincıq ulduz tüngüzün. (**tüngüzün**: gecə gözü)

pasaqlı kişi, əğri götürür tuluğu. (**pasaqlı**: ölük. təmbəl).

pasatmaz küpə, yuz il qalsada çürüməz küpə. (küpə: qızıl. qulaqa taxılan sıraqa)

payız qarı qışa qalmaz.

piçaq olma işləndikcə kortalala, şüsha ol ki sindiqca itilə

piçaq, sapının vecinə nə, kəsir kəsmir ona nə. (**sapının**: dəsdəsinin)

pis qonşudan köç qutar

pisin azıda bir, çoxuda.

pişiyimiz doğub, nənəmi al aparıb. (uğursuzluq:(**al**: uşaq, doğanı aparan cin çeşidi)

pislik gördün bir yerdən, sözül ged, yaxcılıq gördün bir yerdən, sayqı duyqıl o yerdən. (**duyqıl** : ürəkdən, səmimanə sayqı göstər)

pişməz çörək, təndir olsa soyuq.

pitik bilgi haçı.

pitik ən iyi dosdur kişiyə

pitik oxuyan oğru olmaz, oğru pitik oxumaz.

pitik yaşınmamış sınavları öğrədər. (**pitik**: kitab. yazı)

poxlu cında od tutmaz.

poxuna layiq osduraq. (bayqal)

poxuva görə keşir ək. (keşir: yerkökü)

pozu çox, cibi boş

pul almada başdı, vermədə yaş. (yaş: gizli. (yaş < yaşmaq: gizlənmək)

pul kağızdan doğranmaz

pul qazanmaq çətin, saxlamaq ondan çətin. (saxlamaq: yığmaq. pəsəndəz edmək)

puldan qonşuya pay verilməz

puldan yoxsul, adamlıqdan varlı.

pulsuz iş könüldən keçər.

püşük yağa ərişməz, ayır özgə malı yaxışmaz. (ayır: deyir) . (yaxışmaz: yaraşmaz. haramdi).
(pişik ətə yetişməz, deyər nə pis qoxusu var).

qaçanı qoğma, duranı əzmə.

qaçarsa, artdan yel yetirməz, qovarsa, öndə geyik qurtulmaz.

qadanasız su, yırtıq ağız söz saxlamaz (qadanasız: zəncirsiz. bədsiz).

qadın alsan bir qada, ondan doğar min qada. (qada: bəla)

qadın başlıdan erkək olmaz.

qadın erkəyin əşı, evin günəşi.

qadın, yanağ allığın, kişidən alar. (yanağ allığın: üz enliyin, qırmızılığın)

qadına bəzəkdir paltar, ağacındır bəzəyi yarpaq.

qadına göz yaşı sudur.

qadını çimrinin qazanı qaynamaz.

qadını evindən, kişini pirindən sorarlar.

qadını saymayan yanılır.

qadının uslusu başına baxar, ussuzu yaşına.

qadının xoşluğu, kişinin əlində, kişinin xoşluğu, qadının dilində.

qadınsız kişi ölməz, təki dinlik görəməz. (**təki**: yalnız)

qaldır qaşıvı, yesin aşıvı.

qalının tozu tükənir, dəlinin sözü tükənməz.

qan dolaşan könüldə arslan yatar.

qan qanı yumaz, qanı su yuvar

qan qanilə yuğulmaz.

qan qussa, qızılçıq yədim dər. (**qızılçıq**: zoğal)

qana qan, cana can, duza duz, düzə düz demişlər.

qanan borclu qalar qanmaza

qanan borclu qalar qanmaza

qanana bir imək yetər, qanmaza min kötük. (**imək**: işarə)

qanana deyən az olur

qanı qan ilə yusan qan silinməz.

qanım aksın, elim yazsın

qanla gəmik hammıda bir söyəkdən, bildiyincə könül dilək başqadır. (**söyəkdən**: söykədən.
dayaqdan. qaynaqdan)

qanmamazlıq böyük suç, bilgəlikdür baş ərdəm.

qanmamazlıq sınır tanımaz

qanmaqlığa qanmamazlıq doğma düşmandır

qanmaz gözdən daş yarılmış. (qanmazdan uğur bəklənməz)

qanmaz ilə oturma, qanan ilə daşı daş,

qanmaz oyun pozar, dəli toyu.

qanmaz yalnız qananları sarsıdar.

qapıq saçaq man bilməz. (**saçaq**: süfrə). (**man**: ayıb)

qar yağınca, iz örtülür.

qara bulğanlı gecə, görməz olur yolda gözüm, titrəyir canda ürək, dan atacaq gün doğacaq.

qara duyunca, sarı buyar. (**buymaq**: soğuğa dayantısı az olan kimsə).

qara geyim sabın ilə ağarmaz.

qara palaza bürün, el dalıcan sürün. (varlı yoxsul olsan

qara qış qarada, odlu yay arada, illə gücük, illə gücük. (**gücük**: balaçillə)

qara topraq ala güllər beşiyi

qara üsdə yok qara

qara yaşamdan, ağ ölüm yeğ.

qarabaxlıq basırsa adamı, burnun suyu gözə damar. (hər nə dənər tərsinə)

qarabaxlıq basırsa, burnun suyu gözə damar. (hər nə dənər tərsinə)

qarabaxt elin, qarabaxt dili var, dil yoxdusa, elin nəyi var ?.

qaraçı əkin əkməz, köçüsən qalmaz.

qaradan artıq boyaq yox.

qaramsərin çatsa gücü hər nə olsun xor görür. (**xor görür**: alçadar). (**qaramsərin**: pesimisdin)

qaranlığa daş atmaqla işıqlığa çıxılmaz. (çalışıb dözmək gərək)

qaranlıq gecə sınırsız, qorxunc yuxular, haçan atar dan görən, varmı yarna yürüyən. (**yarna :yarına**)

qaranlıq istəkləri öldürür.

qaranlıqda yürümək korluq, kəndini yaxmaq, dəlilik.

qaranlıqdan ilənmə, çalış bir işıq yaxasan. (**ilənmə**: şikayət edmə)

qaraqarların otsuz ocağı, qara günlərin qutsuz bucağı. (**qaraqarların**: hirdan düşmüş)

qaraqcılar karvan görsə qırvanar. (**qaraqcılar**: qoruqlar. gözədçilər)

qaraüzdən arvad olmaz, oynışdan ər. (**qaraüzdən**: qəhbədən: oruspudan)

qaraüzlülər qucağı, qurumsaqlar yatağı. (**qaraüzlülər**: qəhbələr)

qardaş deyib güvənənim qurd oldu, qarayazı, yad el bizə yurd oldu, yoldaş deyib yandım
cana dərd oldu, vah neyləyin! qay üstünə qay ömrüm. (**qay** : bəla. zülmət)

qardaş qardaşın yoxluğun istər, ölümün yox.

qarğış edən arğanar.

qarı qoca necə keçirir yaşını. -gecgə yatıb oylanır, ertə durub sölənir. (**sölənir: söylənir**)

qarı var kişiyi yaşıl yapraq, qarı var kişiyi qara topraq edər. (qarı: qadın)

qarı vardır kişini yəşil yapraq edər, qarı vardır kişini qara topraq edər.

qarın toxsa ağız əsnər gözlər bəklər yuxunu

qarıncadan öğüd al, yazdan qışçı qarşıla.

qarın payla mətbəxə keçməkdən ön, mətləbə keçmək güc olur.

qarışqalar yiğişdi, aslan bir bucağa sıxışdı

qarnında qırıx tülükü gəzər, quyruqları birbirinə dəgməz. (kələkçiyə, hoqqa kimsəyə deyilir)

qarpuz başdan, ağaç yaşdan böyüyər.

qarpuz sapında böyür, üzüm bağında. (**bağında:** salxımında)

qarqa dolanar qaranı tapar. (öz tayın tapar)

qarqa gözü poxda qalar

qarqa qarısın (qocasın) kim bilər, kişi alısın kim tapar. (**alısın:** kələyin)

qarqayla dosluq edən göyərçin, tükləri göy, könlü qara.

qaşın qıvrın, iyi davranış. (**qıvrın:** düğünlə. yiğ).

qatı yay çəkən uz atar. (**yay:** kaman). (**uz:** uzaq)

qatiqdan tük çəkən, pox içində yaşar

qatıra sordu dədən kim, qatır deyər nənəm at.

qavqaçın yarqıcsa, yardımçıın tanrıñ olsun. (**yarqıcsa:** kadıysa)

qavun qarpuz yata yata böyür.

qavuşdurən olgilən, ayruşdurən olmaqlı.

qayğı çəkən mən oldum, köşşəkə yiye sən olsun. (**köşşək**: dəvə bslası)

qayınxatın qayınxatına iş öğrədər, günü günüyüə yeriş.

qaykişi çörək evə, döner devə. (**qaykişi**: pis kişi)

qaykişi qaçanın, ardica çapar.

qaynana öcü, oğlu cici. (gəlinlər qocalarını sevərlərdə qaynanalarını sinsidən bir yaratiq sayarlar).

(**öcü**: düşman. acı). (**cici**: əziz)

qaynana pambığı gəlinin başın yarar.

qaynana pamuq ipliği olub taxcadan düşsə, gəlinin başı yarıılır. (qaynana ne kadar yumuşak

huylu, ne kadar iyi davranışlı olursa olsun her hali gelinini rahatsız eder)

qaynanası qayın olmaq. (**qayın**: **qıymıñ**. yaman)

qayniyanda daşmıyalıım, öz çəkini aşmıyalıım. (**çəkini**: həddini)

qayqlı olan dəvəni görmüş. (**qayqlı olan**: dərdində olan)

qaz gələn yerdən tavuq əsirgənməz.

qaz qaz ilə, kəl toyuq topal xoruz ilə.

qaza qaza dağ dağılar

qəhbə olan evdə, qapı kilid tutmaz.

qəhbəliyə öğrənən, çətin edə qadınlıq

qəm çoru getirir. (**çoru**: quşəni. bələni)

qəribsiz yer olmaz, yersiz qərib olmasın.

qidirğan tapar, istəyən yapar. (**qidirğan**: arayan).

qıldığın bir de, dediyin min qıl.

qıldığın yazqarlığa, olqlı ökün, olmaqlı ökkün, edən eyquluğa. (**yazqarlığa**: pisligə. günaha)

(**olqlı ökün**: peşman ol). (**ökkün**. peşman) (**eyquluğa**: yaxçılığa).

qılinc çəkib baş alır, arşın çəkib bez alır, yorulduqda yer alır. (**yer almaq**: oturmaq)

qırxda yeyir, ortada gəzir.

qırığına güvənib ərsiz qalmaq. (**qırığına**: oynasına)

qırış barış danşıqdan keçsin.

qırot şuxumda kəsilir. (**qırot**: şərt).

qırxda at minməyən, əllidə ayğır minəməz. (**ayğır**: gənc at)

qırxında, çalqı öğrənən, gorunda çalar. genclikdə, qız seçənməyən, dulunu alar!

qış havasına baxıb yola çıxma, yaz havasına baxıb yoldan qalma.

qış yağmuru çiçək gətirir.

qısa uslunun dili uzun olar. (**uslunun**: ağıllının)

qışda köçər yaz gəli, dar gözlüyə, dünya versən az gəli.

qışın qoca öküzə baxmazsan, yazın dərisin üzərsən.

qısırda ağız sütü, gəvşəkdə çıxar olmaz. (**qısırda**: doğmayanda). (**ağız sütü**: doğandan son quyun

süt. bulama. (**quyun** qəлиз)

qısqancın gözü oniki olar. (**qısqancın**: paxılın)

qız birlə gürəşmə, qıraq birlə yarışma. (**birlə**: ilə). (**qıraq**: gənc. (hələ doğmamış gən dişi at. madyan)

qız evdən köçəri quşdur

qız istənirkən, at bəslənirkən.

qız osdurar, ana basdırar.

qız ösümü, qırə ösümü. (**ösümü**: böyüməsi). (**qırə**: xiyar). (tez boy atarlar)

qızan mən oldum, dorum yiyeşisi sən oldun. (**dumbuldayan**: hirslənən. qızan). (**dorum**: köşək. dəvə balası).

qızı qoydun beşiyə, qalının qoy eşiyyə. (**qalının**: cehizin). (**eşiyyə**: qapıya).

qızı tanımaq üçün anasın gör, ləp yaxçı tanımaq üçün nənəsin.

qızıl açanı qılinc açmaz.

qızım sənə söyləyirəm, gəlinim sən anla.

qızına güc versən, bəxdini bulur, oğluna güc versən, təxdini.

qızlar hamısı bir yuvanın quşudur.

qızlatgilən ürəkdəki sevgivi. (**qızlatgilən**: dəğər ver)

qızlıq (qılıq) olsa buğda al, arvad ölsə qızın al. (**qızlıq**: **qılıq**)

qoca ardına düşən, düdükdən payın alar. (yaşlı götdə yel durmaz)

qoca cəviz qocaldıqca, işqin verir budadıqca. (**işqın**: sürgü. cəvanə)

qoca güclə sımanınmaz.

qoca qarının günü ötər, sözü bitməz.

qoça, buynuz yük degil!.

qocalıq aşar yaşı, su gələr dələr daşı, unut gedsin keçmiş, kəndi əlin silər yaşı.

qocalıq başda deyilki bitirə ağ tüklər, hər ürək boşsa sevişdən qocadır ol əlbət.

qocalmış qurd, bir qoyunu basa bilər.

qoduğ sikən, yelinə dözər. (**yelinə** osturağına)

qolçaqlar qocalmaz

qon ivməklə alınmaz, aramaqla gözəl bulunmaz. (**qon**: mənzil). (**ivməklə**: tələsməklə)

qonağ gəldi, kütəl qaç. (**kütəl**: yerli)

qonağa üz versən, siki (nəmənəsi) taxcada gəzər.

qonağı atar, başıvı qutar. (**atarmaq**: yola salmaq).

qonağı xoruz olsa, ambarında dən qalmaz

qonaq, üzümün yeyər bağın sormaz. (artıq danışmaz).

qonşu suçunu, qonşuya yıxmazlar. (hər kim öz suçundan asılar, öz suçun çəkər)

qonşu yaxşıysə, bağın nəyinə duvar.

qonşudan aş dadlı aş.

qonşum ac deyil, məndə tox deyiləm, ac it, tox itin, götür yalar demişlər.

qonşuva baş çəkməyi unutma.

qonşuya borclu ol, borc verme.

qonuşanı qonuşduran dinləyicidir.

qonuşanı qonuşduran dinləyicidir.

qorx o gündən xan qapısın kürd ala, qorx o gündən xan özüdə kürd ola
qorxu bir vardan (itirməkdən), birdə yoxdan (tutulmaqdan) törür, hançına qapılsan ölümcül edir.
qorxub dedim xuxudu, anam dedi -qorxma bala yuxudu.
qorxulu başa daş dəğməz. .

qorxunu at, işin başla

qorxusu var qışından, işləməzsə yazından.

qorxuya tutulub qorxudan qaçmaq.

qoşu yazmaz, qoşar olmaz, dəmir döyməz dəmirçi. (**qoşu**: şiir). (**qoşar**: şair)

qotur keçi, sürər sürüneni, bəlaya salar.

qoxumuş ət duz istəməz, qızarmaz üz söz istəməz.

qoxumuş ətə duz neylər, qırmızı üzə söz neylər. (**qırmızı üzə**: utanmaza)

qoxumuşa duz, qanmaza söz neyləsin

qoxusu gəldi, umusu gəldi. (**umusu**: meyli)

qoy desinlər bu yazığın çustu var, kim nə bilir üstü vardır altı yox. (**çustu**: ayaqqabı çeşiti)

qoyun gördüm acıdı, qurdun ağızı yağdı.

qoyun güdən, qurdı görər.

qoyun quzu ayağın basmaz.

qoz qabuğun, dana anasın bəğənməz.

qoz qabuğundan çıxdı, qabuğun bəğənmədi. (ata anasın atan kimsəyə deyilir)

qozuz şayqın, gözüz aydın olsun. (**şayqın**: kefi saz).

qudurqan it, yükürər öz kölgəsinə. (quduzqan it özünü qapar olmasada kölgəsin qapar).

qulaq eşitməsə can ağrıdar

qulaq iki, dil bir, iki dinlə, bir dillə. (**dillə**: demək)

quldan qada gəlməz tarı yazmadıqca, tarı qada yazmaz qul azmadıqca. (**qada**: bəla).

qulluqçudan xanım, ıhlamurdan odun olmaz. (**ıhlamur**: dülgərlikdə işlənir. çox dəğərli ağaç)

qulun bir gözü, yalçının iki gözü kor olur. (**yalçı**: gün işçi) .

quraqlıqda qıtlıq olur.

quraqlıqdan qıtlıq olmaz.

qurd artığı çaqqala, övüncəkli yem olar.

qurd balası qurd olar.

qurd balasın öz əlinlə bəslədə, meşə görkən ulayar.

qurd çağası əkdənməz. (əkdənməz: tərbiyat götürməz)

qurd doğumu, aziq bolluğu.

qurd dumanlıq, eyi yamanlıq görməsin. (qurd dumanlıq axdarar)

qurd görməmiş qurtdan qorxmaz.

qurd kimə qıymış, olaki qonşusuna.

qurd olmuyan yerdə tülkü bəy.

qurd özünə, it çobana işləyir

qurd qocayınca itlərin çaxmırı olur. (**çaxmırı**: məsqərəsi)

qurd qoyunu parçamış, qurd qoyunu yiğmamış.

qurd saldırar davara, vay onaki biri var

qurd saldırımıya tutunsa, nə sürünü, nə çobanı sayar. (**tutunsa**: qərar versə). (ə.çatlı)

qurd tük dəğişər, qılığ yox. (**qılıq**: iş. davranış)

qurd tükün dəğişər, qılığın yox. (**qılığın**: xəsiyətin). (qurdun işi yırtıcılıq)

qurd var öz donunda, qurtda var öz yolunda.

qurd yeminə pul verməz. (lotu. boynu yoğun)

qurd yemini yolda (yürür) tapar.

qurda acıyan qoyunsuz qalar. (**acıyan**: rəhm edən)

qurda acıyan, qoyuna qayıın (**qayıın**: cəfa). (qurda rəhm edmə, qoyuna cəfa)

qurda sordular. -əfəm, nədən yoğun belə boynun?.-yandı (dedi-cavabladı).- öz işim, özüm görəm.

qurdda qılığ dəğişməz.

qurdla qoyun bir bulaqdan içər.

qurdla qoyun dosd olmaz.

qurdlu çörək yeyilər, çörəklə qurd yeyilməz

qurdu görməmək, görməgindən yeğ (iyi)

qurdu qonaq saxlama.

qurdu qoyuna göndərməzlər.

qurdun gözü tox olmaz.

qurdun pəncəsi, keçiyə saqqal darağı.

qurlu quriylə, qopuz qılıylə işlər. (**qurlu quriylə**: qurulmuş bilənin yapar)

qurtdan çoban olunmaz

qurtdan qorxan, qoyun saxlamaz.

qurtdan qoyuna çoban olmaz.

qurtdan tikiş bəklənməz. (qurd **yırtıcı doğar**)

qurunun yanısına yaşıda yanar.

quş yuvada nə görəsə, uçduğunda yapar

quşdan qorxan dari əkməz. (gütün çatan yükün olsun).

quşlar uçar yaz ayında yazlanar. (**yazlanar**: > **nazlanar**)

quşlar yuva yasar, su çitində, qum ilə. (**yasar**: yapar) (**çitində**: **çətində**. qırığında)

quşların ən gözəli, xanımqız.

qutluq dağ ardında, dağ başında yerləşməyib, yatdığını dərədə, çıxdığın bərədə durur.

qutluq nədir, sevənivi sevəsin, sevdiyivə sevinəsin.

qutluq, kor quş, tutanındır.

qutsuzun yetdi evədək çoru dəğər. (**çoru**: ziyanı)

quyruğuyla qoz qırır. (sevincindən bilmir nə edə)

quyruqsuz yalan olmaz.

quyu dıştan değil içtən dolar.

quyu qazan quyunun dibində olur.

quzu doğub tülkü yapan dünyadı.

saçaqda əliv saxla, savaşda diliyi (**saçaqda**: süfrədə)

saçın ağılığı yaşlıq göstərir, başlıq yox.

sağ baş gora götürməz.

sağ əli vurar, sol əli yixar.

sağalar qan yarası, sağalmaz dil yarası.

sağır gec ülkər (**sağır**: kar)

sağlığında məni yad ed əxəvi, mən öləndən sora cırma yəxəvi!

sağlığın qədrini bilgil, xəsdə bolmasdan burun, xəstəlik yoğşunu qılğıll, ta ki ölməsdən burun,
düz yerin qədrini bilgil, dərya dolmasdan burun, gəmidə hüssər oturqıl,
burğanə gəlməsdən burun, yaşığın qədrini bilgil ta ulalmasdan burun.
(**məxtumqlu**) . (**bolmasdan**: **olmasdan**) . (burun: qabaq. ön) . (**yoğşunu**:
şükrünü) . (**dərya**: çay. irmaq) . (**burğanə**: girdabə. girdova) . (**yaşığın**:
gəncligin) . (**ulalmasdan**: qocalmazdan)

sağlıq olsun canana, azcadan söz qanana

şahla bostan əkənin, tağı ciynində bitər.(şeytanla qabaq əkənin, qabaq başına patlar) .

saman yüngül, düdü adam öldürür

samanı tutan sudan qurtulmaz.

sandığımı açanımda var, ağızıma sıçanımda. (qızda varın oğulda).

sandığımı açanımda var, ağızıma sıçanımda. (**qızında, erkəyimdə var**).

sandığından az olursam, gördüyündən bil çoxam.

sanma sevgi sənlə başlar, səndə bitər.

sapsız piçaq satılmaz. (**alınmaz**)

sarı inek səndə, sarı yağın məndən sorağ tutusan

sarı inek sütlü olar, ölü götür dadlı olar.

sarımsağı gəlin edmişlər, qırx gün iyi çıxmamış.

sarımsağı gəlin edmişlər, qırx gün qoxusu çıxmamış. (sonra üstü açılar)

satqınlarla, dönüklerlə keçinmə. (**dönük**: xayın)

savaşdan daha güclü aşq!

saxla gönü, gəlir günü.

saxlama dərdin, gizli dərd dərman bulamaz. (**saxlama**: gizləyən)

sayqı saysa sevgini, sevgi sayar sayqını

sayqı, güvən, sevgi.

seçimlə yaşamaq, hər kimə düşməz

seggizində nə isə səksənindədə olur.

sellər axıb küllük edər (poza), gözlər axıb güllük edər. (**gözlər**: bulaqlar)

sən bilirsən bir iki, el biliri min iki.

sən istəyində dur, yol aparır (götürür).

sən istəyində dur, yol aparır (götürür).

sən qapını uca çək, tanrı dəvəsin yetirir.

səngərdə yatan durmaz

səninçün ağlayanı sev, sevgi yekə gəzək verilir. (yekə gəzək: bir dəfə)

sənsiz olsam, arzu doğar, nisgil olar.

səqqəlli keçi var, səqqəlli eşşək ondanda çox.

sərçədən qorxan dari əkməz, ilandan ürkən çölə çıxmaz.

səslədiyim kar çıxır, göstərdiyim kor.

sevdiklərin ərşiməsə əlivə, əlindəkin sevgilən. (**mutluluq gizi:** mutluluq rəmzi)

sevdinsə, sevilməyi gözləmə.

sevdiyivi ərklə. (**ərklə:** sayın say)

sevən gəlməz, gələn sevməz. (qarabaxt)

sevən kişi can verər, sevməz biri can alır.

sevənə tikən olmadım, sevməkdən geri qalmadım

sevərim sevdiklərimi, sevindirənlərimi, sevənlərimə (istəklilərimə) yaşatdırıram.

sevərim sevməyi, **sevməyə** qul olamam.

sevgi bağlı qapı çalmamış.

sevgi çilə dadlı çilə, nisgil əkib nisgil dilə. (sevgi dərdi, dadlı dərd olur, həsrət əkən həsrət dəyər (**çilə:** dərd. qəm))

sevgi danar alveri.

sevgi durmaq bilməz, yoxluq bilər.

sevgi hər nəyi boğar.

sevgi irin başlır, günün sürür, gecin ölürlər, yarın doğur. (**sevgi**: eşq) (**irin**: tez)

sevgi olsa soğur gözdən yaş gəlir. (**soğur** : kor. giləsi tökülmüş göz)

sevgi sayqı iki başlı.

sevgi sıcaq söğüs soyuq

sevgi söğüs əkişir

sevgi sözə siğmamış

sevgi tanılq istəməz. (**tanılq**: şahid)

sevgi tanrıını basar

sevgi tanrıını basar. (sevgi tanrısı güc gələr).

sevgi tuxum deyil əkəsən, əkdiyivi biçəsən, sevgi yolu tək yollu, vermək üçün var olar,
qarşılığı gözlənməz.

sevgi yakar yapar.

sevgi yolu açıq durar yarına.

sevgi yolu könüldən, kökü gəlir canevdən.

sevgi yoxsa yaşamda dad alınmaz

sevgi, çıxsa dışa, girər dona.

sevgi, özgürlüğün oğludur.

sevgi, saygı könül varlığı.

sevgidir dos, durmuşun tacı, tapismaq sücüdür, ayrılıq acı, acısız süycü yox, tikənsiz gül, gül
eşqində sayramaz ötgül yox. (**durmuşun**: yaşamın) . (**süycüdür**: dadlıdır)
. (**sayramaz**: xəsdələnməz) . (**ötgül**: bülbül)

sevgilər kölgə kimi girər gedər, dan atib gün çıxıb batar gedər, suya söykənən suyla gedər.

sevgilər söygülər ara (arasında) doğuluruq, bulmasan yerin boğuluruq.

sevgiləri çalındı paraya, ürəklər düşdü araya.

sevgili sayqlı, sayqlı sevgi.

sevgisi var sevməyini bacarmır

sevgisiz könül qapısız qalır, ol ürəyi pas kitir alır. (**pas kitir**: kil kitir)

sevgivi qoy ürəkdə, baxtıvı tut aşıqlıqdan çəkinqlil

sevgiyə din deyilir.

sevgiyə güvənc olmaz, kimsəyə gümənc olmaz, durum durmaz dəğişər, itgisiz qazanc olmaz.

(**gümənc**: güman)

sevgiyə yad könüldən at.

sevim gülün bəsləsən, sevilməyi boşlasan, evrən dönər başıva, gül səpələr yoluva. (**evrən**:
dünya)

sevincivi itirmə, titirmə, bitirmə. (**titirmə**: titrəmə. güvənlə ol)

sevinclə ötən ömür ötünc olur. (**ötünc**: nağıl. deyiv. ertəki).

seviş doldur, öc uçsun

seviş əldə deyil ölçülə, parça deyil biçilə. (**seviş** : eşq)

sevmək çalac kimidir, bilməyən kötü dinlədir. (**çalac**: musiqi aracı)

sevmək əldə deyil, könül sevər baş bacarar.

siçan dəliyin, ilan yuvasın satın almaq.(qorxusundan gizlənməyə yer aramaq).

siçandan qubba çıxmaz, ləpədən dəvə.

siçanın poxunu özünə yudurtdurarlar. {suçu görəninə silkitdirərlər. (**silkitdirərlər**: töləvitdirərlər}.

sığır özünə godana əkəndə, başı ağrıyar. (**godana**: keçmişdə hevanlara verilən yem)

sığırı güc gələndə tayın vurar. (yer bərk olanda sığır sığırdan görər). (cüt sürəndə öküzlərin birinə
güç düşsə yoldaşın təpər)

sığırı güc gələndə tayından görər.

sınan sınacaq, qalan qalacaq.

sınan şüşə yapışmaz

sınan şüşə yapışmaz

sincilik görməyən, dinclik nədir bilməz. (**sincilik**: girifdarlıq)

sınıq qol boyundan aslanar. (sınıq qol boyuna yük)

sırrın açma dosduna, oda söylər dostunun dostuna .

sırrıvi demə yarıva, yanında bir yarı var

sisə yelpik nə yapsın. (**sisə**: çənə. dumana)

sizə yağsin bizə damsın.

soğanın acısın yeyən bilməz, doğrayan bilir.

soluq kimi tutarlı, topraq kimi verimli ol. (**soluq**: nəfəs)

şor yeyən suya gələr. {yanqın suya gələr. (**yanqın**: susaq. susuz)}

şor yeyən suya qayıdar.

sora sora us yetirməzə varılar. (**us:** ağıll)

sordu bu un necədi. dedi-rişdə kəsəndən soruş.

sordum: -yaşın kaç?. dedi: -yarıdan azı geridə, yarıdan çoxu önmədə.

söyle başdan, qalem qaşdan.

söyləsəm söz, söyləməsən dərd olur.

söyləsən el bəğənsin, yerisən yol bəğənsin

söyləyənə baxma, söylədənə bax.

soyuq dəmir tapdanmaz

söz ağızda, oy başda, iş əldə. (**oy:** düşünəcə. fikir)

söz ağızdakən düşün, geyin söylə. (**geyin:** sonra)

söz deməyə usdadı, iş deyəndə xəsdə.

söz gözəli ağız süsü.

söz gümüş, yır altın. (**yır:** mahni. oxuma).

söz söz açar, söz göz açar.

söz sözü açar. (**danişdırmaq:** bazpürlüyü edmək)

söz sözü gətirər, arşın bezi gəzinər. (deyim).

sözdən keçiş olar deyərlər (məsəldə munaqişə yoxdur).

sozduğun iğnə sapı uzun olar. (**sozduğ:** sizdinq. gəvşək.)

sözə pulla qulaq asmaq.

sözlə kimsə ölməyib.

sözləri daşda yox, başda ara. (dilçilik dalında (qolunda) deyilir)

sözü çenəyib söylə. (**çenəyib**: düşünüb. xırdala)

sözü desən pişirqıl, dəmir kəssən qısırqıl. (**qısırqıl**: güdə kəs)

sözüm sözüvə, suyum suyuva. (bir anlaşılmazlığı gidərmək üçün söylənən deyim, söz).

sözün atası qulaqdır .(**atası**: başlanqıcı). (**qulaqdır**: dinlemek)

sözün bilməz qaylı baş. (**qaylı** : bələli)

su axa axa yolun bulur.

su axar daş qalar

su axar yatağın bulur.

su axar, il dolanar, el yolun tapar.

su çuxurun, yel təpəsin bulur

su gölə axar, göldən su.

su ilə od bir araya gələnməz

su ilə od bir araya yığışmaz

su ilə od bir yerə yığışmaz

su öz yolun açar.

su quyusu dibdən dolar, ağızdan yox

su suya qarışar, su sudan üz çəkməz. (**üz çəkməz**: çəkinməz)

subaya boşamaq qolay gəlir.

suçsuz kişi tapılmaz, yanılmasa alınmaz. (**yanolmasa** : səhv edməsə).{**alınmaz**: aşarılmaz.

(aşarılmaz müvəffəq olmaz)}.

suçu görəninə silkitdirərlər. (**silkitdirərlər**: töləvitdirərlər. {sığanın poxunu özünə yudurtdurarlar}.

süd ananın yoğurd oğlu olar

suda batan əlin kötüyədə atar, köpüyədə

sululuqdan yıhlıqu yeğ. (**sululuqdan**: gözəllikdən). (**yıhlıqu**: sicaqlıq).

sümük qıran dilin olsun. (**dilin**: sözün). (güclü söz, kəsərli dil)

sümüksüz dil, sümük qırar.

süpürgə gedər , kötüyü qalar

sürü qoyun sizdədi, satdıq yağ bizdə?.

süründən çıxan qoyun, ya ac qalır, ya qurda (qalır)

susmağın gücü söyləşdən az değil.

sussan için qurur, susasan dilin.

süsünmək itin peşəsi

süt ilə girən, sümüklə çıxar.

sütdən ağızı yanan, yoğurdu pülüb içər. (**pülüb**: püfləyib)

sütsüz qoyun süt verməz, yoxsulundan pul çıxmaz.

suya gedənin su susağı. (**su susağı**: su qabı)

suya girən quru çıxmaz, sinə girən diri çıxmaz. (**sinə**: qəbrə)

suyu yoxsa quyunun, dolamaz tökməkile su quyuya.

suyun dadı (yapışmağı) yanıqlıqdadır.

talınmasa (çoxalmasa) biliyin, qalınmasa (yoğunlamasa) biləyin, toxunmasa güvənin
(bərkinməsə güvəncin), ağır yüksək tez basar.

tanımamış adamla dosd olma. {yol üstü tanış olduğun biriylə yol bitənəcən gərək. (yol yoldaşı
yolacan gərək}.

tanrı bağışlamaz kəndi dilinə qıyanları.!

tanrı bildiyin versin (alqış)

tanrı bilib eşşəyə buynuz olmaz, yoxsa vurar inək qarnı yırtılar. (eşşəyə: qanmaza)

tanrı içdə olar, başda yox.

tanrıdan su istədik əkinə, yağış yağdı sel düşdü yerinə

tanrıının əkisinə, su səpim əkisinə, evrəndə balalar, qalmasın əmisinə. (əkisinə: əkincəyinə.
zəmisinə)

tapan ol, qapan yox.

tapdaq yolda göy bitməz.

tapdığın itə, sırtını bitə yedirir. (sırtını: dalısın. götürün)

tapmış, yolu izləyən.

tapnağın kökün qoyan bənnadı, saxlayan molla. (məçidin: tapnağın)

tarı dərdi çəkənə verər

tarı iki yumruğu bir təpiyə vurmaz. (ə.səttari)

tarı verdi anı bizə qılavuz, ki doğru yolu anınlə vararuz.

tarı yarqasın, sizi saxlasın. (**yarqasın** : rəhim olsun). (alqış)

tarlanı daşsız, qızı saçlışın al.

tat ata mindi, tanrısın dandı. (**tat**: yad. türk olmayan)

tatın dilin anası anlar. (**tat**: əcəmi).

taxma geyim adama adamlıq verməz.

tay atar (at olar), at dinər, oğul ərər (ər olar), ata dinər.

tay atatinca, yiyesi mat olur. (**tay**: dayça). (**atatinca**: at olunca)

tayın tapmaz, çilər bülbül. (**tayın**: yarın). (**çilər** : dərdlə ötər. sağur).

taylı tayın tapmasa, günləri ax vay keçər.

taza əbbək yapıldı, gülü bacı tapıldı. (**əbbək**: çörək).(işləməyib yeyən)

tək qalan başa **çox iş açılır**.

təkərlənən daş yosun tutmaz.

tələsmək iş bitirməz, öt itirir. (**öt**: vaxd. çağ)

tələssə sıçan, suçağ qapar. (**suçağ**: tələ).

təpərlinin ürəgi qaynar, təpersizin ürəgi oynar. (**qeyrətlinin**: təpərlinin)

təpersizdə inam arama. (**təpersizdə**: qeyrətsizdə)

təprəşisən, ölməmisən, yaşa hələ.

tərləmədən içilməz, əkilmədən biçilməz.

tət çok para yok - **dəd.-dəd çok para yok.**

tez alışan tezdə sönən ökünməz. (**ökünməz**: peşman olmaz)

tez duranla, tez alan, tez boşarla tez satan heç bir ötün ökünməz. (**ötün**: zaman)

tez yarqılama. (tez qəzavət edmə).

tikən kimi gülə batar, yılan kimi dostu soxar.

tikənli tikə ol, kimsə yeyənməsin

tikilməsə önməz, dilənməsə bulmaz. (**önməz**: bitməz). (**dilənməsə bulmaz**: aranmasa tapılmaz, çatılmaz)

tiniş duruş bilməz gəzəgən, al yaşıl geyib özün bəzəyən. (**tiniş duruş** : aram qərar)

tısbağa tısağan olur. (**tısağan**: küsəgən)

tix boğazına, sıç ağızına. (yaltağı, pulakını, qarınqulunu minik edməyə nəvar)

topdan çıx, köpdən yox. (**topdan**: **topardan**. quruhdan). (**köpdən**: toplumdan. camiədən)

topraq ağacı bəslər, yapraq toprağı

topraq deyər əz (dög) məni əzdirim səni

topraq döşək, daş yastıq

topraq əkənindi.

topraq əkilənin deyil, əkənindi.

topraq olda əzildicə bərkisən.

topraq qoxusun güldən alar

topraqa bir verən min götürmiş.

topraqdı dil, onsuz heç nə əkilməz, oraqdı dil, onsuz əkin biçilməz.

torbasız qılov görünməmiş!. (**qılov**:siyasət)

torğay topuyla uchar. (**torğay**: tarla quşu)

torpağınan oynuyan ac qalmaz

tövlədə yatan, iki qat evi yuxuda görür.

tox qurd gözə görünməz

toxdayan dincəlir. (**toxdayan**: dinc, sakit duran).

toxu ağırlamaq zor olur.

toxu ağırlamaq, zor olur.

toxu yuxu basar, acı qara.

toy bəysiz, gəlin yengəsiz olmaz. (**yengəsiz**: müşatasız)

toy yas, toyuğa yas.

toya gedən yasada gedməli

toyuq bürküt , bir yuvada yaşamaz. (**bürküt**: qartal)

toyuq gedər poxun aparar. (ə.səttari)

tozlu gümüş satılmır, qanlı altın atılmır.

tülkünü qarın sancısı vaqqıldadar. (vaq vaq edmək).

tülkünü qarın sancısı vaqqıldadar. (vaq vaq etdirir).

tülküyə qaç deyir, taziya tut.

tüm yaşama bir duraq, ölüm itim ayrılıq.

tünlük əğri, düz tüstü . (əğri tünlük, düz tüstü)

tünlük gecə bağırı yarıq sonunda.

türk bolsaŋ sən gəpir türkanə dil birlə mənə, türk olub tazi gəpirsənq heç yakınlaşma mənə.

türk olduğun səndə belə unutsan, yağuların unutmaz. (**yağuların**: düşmanların)

türk olub savaşan, türkə qarşı dayanmaz

türk təkin yaşa, seçdiyin seç!, türk təkin öl.

türk törəsi olasan, türklüyüvü danasan!!??. (**törəsi**: balası)

türkcəmiz baldır, bal yanında şəkər satılmaz

türklüyü yaşamızda, inancımızda, dilizdə yaşayın

türkmən oğlan utanmaz, ana dilin sözünə, ana dilin bilməyən, qara çəksin üzünə.

türkü türk qorar, özgələşən savar. (TÜRKÜ TÜRK **qoruyar**, ÖZGƏLƏŞƏN **savurar**). (**özgələşən**: özlüğün, kimliğin itirən)

türkü türk qoruyar, özgələşən savurar. (**özgələşən**: özlüğün, kimliğin itirən)

türkün sözü bir.

türməyə öğrəşəndə, doğma ev türməyə dönür.

tüstü oyun (şaka) götürməz

tüstülü yer yaramaz, durub duran qalamaz

tüstülü yerdən uzaq dur

tuşu yatmış, günü batmış. (**tuşu**: bəxdi)

tüt çaydan vur geç, lam çaydan qox (qorx) geç. (**tüt**: iti). (**qox**: qorx)

tutduğun əl itər səni tutar səni. (**tutduğun əl**: kömək etdiyin)

tutuşlu üzdə, bir gülüş yetər.

tuxumsuz topraq gögərməz.

üç daşınma bir yanqınca yandırır (xərc götürür).

üç yaşlı qoduqda olan civikliklə yaşıyan beyin gəlişməz.

uca sıçıb, başında yeyər. (**başında yeyər**: başınada çıxır, hələ qabaqdan gələnlilikdə edir). (bətər iş görüb hələ qabaqdan gələnlilikdə edir)

ucadan uca dağ olsa, yol aşacaq üstündən, dərədən dərin çöl olsa, köprü keçər ötsündən.
(**ötsündən**: mavərasından.üstündən)

ucadırsa güdə, ağaç yaprağı düşər dibinə.

uçanmışan-qaç, yüryənmisən-sürün. nə yapırsan yap bir yerdə qalma.

uçuruma varma uçarsın, yar ucuna varma düşersin. (**yar**: **uçurum**: pərtqah)

uçuruma, bataqlığa götürən doslar.

uğraşmasan yoğraşar. (yoğunlar).

uğur dilə qonşuva, uğur gəlsin başuva. (**uğur**: xeyir)

uğur oğrusuna pay verər.

ulduzlar qaranlıqda gözükər.

ulu ağaç, boş toprağı, ulu amac, boş ürəyi bəğənməz.

(boş urək: ölü ürək).

{ulu ağaç (uca ağaç), dayanmağa bərk topraq arar}.

(böyük sevinc, istəklər, tovuc (odlu), coşqun ürəklərdə yurd salar).

ulular ölməz.

uman gözdən ölüm qorxar. (**uman**: umudlu)

umay yatdı, əkən olduq biçmədiq, tikən olduq geymədik. (**umay yatdı**: baxt döndü)

umduğun bulmadın, bulduğun sev.

umma hər ağaç yemişin verə, biri kölgəsin biri odunun yetər.

umud bir kapı, kişi toxmağı. (umud qapısı dögmedən açılmaz.) {umuda gərək çabasan
(çabasan: qoşasan. çalışasan)}

umud doğar gün ilə (hər doğan gün bir ümitdir)

umud əldə olan yolundu, ağızdaki dadındı.

umud ilə yaşayan, umuqları bəkləməz. (umut ağız dadı, umuq yarın dadı.)

umud ilə yaşırsan, umuqları daşırsan

umud şamsa dan sönər, umut günsə şam batar.

umud sana çıçək açar bağımızda

umud varsa yaşarsan, umuq ilə batarsan. (**umut** : əldə olan istək, dilək). (**umuq** : bəklənən istək, dilək).

umud, yaşamdır

umudsuzluq yol deyil.

umudu hər günün yaşat, umuqu yarına at.

umut ayaq altda yolundu. {umuda gərək çabasan (**çabasan:** qoşasan. çalışasan)}

umut dolu o günləri unutmayalım, amandır ayrılma yarımla, amandır ayrılmayalım.

umutsuz yaşam olamaz, sıñkı küpün suyu qalmaz. (**sıñkı:** sıñıq)

umutsuzluq, qırqınlıq ölümün girişidi

unçu yolu degirman, çoğun işi çevirman. (**çoğun:** > cihan) (**çevirman:** kələk)

unu ələnmiş, ələyi asılmış. (yaşlı olana deyilir. işi bitmiş)

urca çalan, qılıfin yapar. (**urca:** minarə). (**çalan:** oğurlayan), (**qılıfin:** qının. qoyulacaq qabın).

ürək durur, baş unudur.

ürək sevsin gərək, olursa tutar, olmasa başın silsin gərək. (**olursa**: yazın (qismətin) varsa).

(**başın**: ağlın)

ürəyim küydü, ürəyin küysün. (**qarqış**).(**küyünmək**: **küymək**. yanmaq). (**ürəyim** yandı,
ürəyin yansın)

us çıxmamış can çıxsın. (**us**: ağıl). (adam çəşliqda ölməsin)

us gözdə olmaz. (**us**: ağıl).

us usdan ötgün olur. (**us usdan**: ağıl ağıldan). (**ötgün**: kəsgin. keçərli)

uşağı beşikdə öğrət.

uşağı göndər iş daluna, özündə dur düş dalına.

uşaq eştдин, görüb anladığın deyər.

uşaq gördüğün götürər.

uşaqlar böyüklərə baxıb ullağar. (**ullağar**: böyüyər)

usda palançıda olursa yanqu, yaxcıdır yarımcıq papağçıdan. (**yanqu**: insan)

usda qeyçisi işləndikcə itilər

usdan artıq bəylilik yox. (**usdan**: ağıldan). (**bəylilik**: zəngilik)

üslü bazar dostluğu pozar. (**üslü**: örtülü)

uslu sösün yerində deyər. (**uslu**: ağılılı)

usluya bir söz yetər, qanmaza min söz itər. (**usluya**: ağilliya)

usluz kimdir, qabaqda gedən ardaçlı (zəncirli)

üssüz dosdan, uslu düşman yeğ basar. (**üssüz**: ağılsız). (**yeğ basar**: çox yaxcıdır)

üstün alta, güvənməyin təməlidir

üstün əldən üsdə var.

üstün unlu görür, çağırır dəgirmənci.

usuq başda, yaşıda yok. (usuq: ağıl). (**yaşda yok**: 1.yaş ilə bağlı deyil. 1. gəncdə yok)

utanmaz üz, tükənməz söz.

utub utuzan batur, durmadan dartur. (yenən yenilən gürəşə doymaz).

uyma hər yetənin sözünə, qul edər səni özünə

uyuş ərdən sümük ət, ərir qalar yaxçı ad. (**uyuş**: yaxçı)

üz ətdən olur.

üz tutdum daza, dazda özün qoydu naza. (**üz tutdum**: bir işim düşdü keçələ).

üz verdik aliya, gəldi sıçdı qalıya.

uzaq olsun yol olsun, yaman olsun, el olsun (yolsuz azar, elsiz batar).

üzdə yaxın içdə uzaq.

üzə alan sevgi, arxadan alan yergi kimidi. (**yergi**: təhqir)

üzə gülüb, daldan vuranlar var!

üzərliksən havasan, hər bir dərdə davasan, sən burada olasan, qay qadarı qovasan.

üzü alay, içi halay. (**alay**: bəzək).(**halay** :boş)

üzü qaralıq kömürdən olsun

üzülüb qızma, sıxılıb qısma.

uzun dil, kəsik baş gətirir.

uzun dilli, düşüncədə gəlir .(qıs: güdə)

üzün görmə, ərdəm dilə

uzun götür yorqanın, qısınmasın ayağın.

üzün qarma, özün ara. (qarma: eşmə. görmə)

uzun yollar kəsişər. (kəsişər: üz üzə gələr. mütəqate olar).

uzun yolun gedisi umud

var vara, yox yoxa gedər

vari əlindəkən dəğərlə. (vari: əldə olanı. mövcudu)

varın olsa atarsan, yoxundursa çəsarsan. {olanın ata bilərsin, olmadığın nəy yaparsın. (nəy : nəmənə) }

varındırsa yaparsan, yoxundursa çəsarsan.

varlı bəzək, yoxsul təzək. (yoxsul ələ baxan yox, dolu əli süzən çox). (gidi acun (dünya) var donatar, yox soyatar).

varlı gündən günə qatlanır, yoxsul gündən günə işğəlir. (qatlanır: yoğunlur). (işğəlir: incəlir)

varlı günün dosluqları çox olar, yaman günün o dosların yox olar.

varlı oldum qısqandı, yoxsul oldum qınandım.

varlı ölsə el bilər, yoxsul ölsə kim bilər

varlıdan mal çıxınca canı çıxar.

varlılığın dəğəri bilinsə, yoxsulluğun yıxanmaz.

varlinin hesabın, kasıbdan sor.

varlinin iti yatmaz, kasıbin siki. (bayqal)

varlıya nə darlıq.

ver əlindəkin ellərə, sonra vur başını yərlərə. (**ellərə**: yadlara)

verdin adındı, yedün dadındı, sandıqdaki yadındı.

verən əl boş qalmaz

verən əl öpülər.

verən əldən umarlar

verənə ver, alandan al.

vergin əli çoxla öpər.

veribsə azma, alıbsa qızma.

vermə kimsəyə alanmadığın, alma kimsədən, verənmədiyin. {onuki kimsəyə verənmirsin, kimsədən alma (istəmə), onuki kimsədən alanmirsin (istəyənmirsin), kimsiyə vermə}.

vurmasını bilmiyənin, topuzu öz başına dəğir (enir) .

xalamın hacatı olsayıdı dayı deyərdim.

xan başı köprü bolsa, attap öt. (əgər xanın qafası köprü olursa üzərindən sıçrayıb gec. (çünkü o kimi bir köprüye güvən olmaz) .

xan biltığını bəy bilir, söyləməyə qoynu yox. (**qoynu**: icazəsi)

xan oğlan çəksin igidinə, xanım qız çəksin xatununa. (**igidinə**: bacarıqlısnə). (**xatununa**: mələkəyə)

xanda düşər işi qaraçıya. (**qaraçıya**: falçıya)

xanım erkəyin əşı, evin günəşி.

xərməndə işi olmayanın, saçaqda üzü olmaz. (**saçaqda**: süfrədə)

xərməndə söz olmasın deyə, qırot şuxumda kəsilir. (**qırot**: şərt).

xərməndə üzü olmayanın, tarlada gözü olmaz.

xərmənə girən tozlu çıxar, dəgirmana girən unlu.

xəsdə dərd əlində, otac para dərdində. (**otac**: həkim)

xəsdə olub xoşluğu güdməkdənsə, xoş olub xəsdələnmək yeg.

xəsdəyə döşək sorulmaz. (**döşək**: yataq)

xəstəliyin girməsi qolay, çıxməsi güc.

xırman oldu yel gərək, bazara getdin pul gərək

xoca deyər. –yalan danış dos qazan!!?? (**danış**: qonuş)

xoca sevinər, kişi ölsə, qarğı sevinər, heyvan ölsə. (**kişi**: adam)

xocaların sözləri, dalı qoyub bizləri, dedikləri düz olsa, işə bağlar özləri. (**işə bağlar**: əməl edər)

xocanın sözüylə işi uyuşmaz. (**məmi**)

xocuya baxıb oruc yemə.

xocuya qızıb oruc yenməz.

xoruz banı uğur gətirir.

xoruz quyruğu andlar pozar

xoş keçən gün tez keçər

xoş yaşmda çalış iyiliklə dolasan yetər.

xoşluğa düşən qudurqan olur, xəsdəliyə düşən küsəgən.

xoşluğa düşən qudurqan olur, xəsdəliyə düşən küsəgən.

ya küsənin var, ya küsdürənin

ya olduğun kimi görün, ya göründüğün kimi ol.

yağ gələn yerdən bal əsirgənməz.

yağ gələn yerdən bal əsirgənməz.

yağ yağ üsdə qalanar, yarma yavan qaynar. (pul pula gedər)

yağ yarmaya qarışar qazanın dibi yavan qalar

yağcadan çıxdıq çiggəyə düşdük. (**çiggə**: damçıq. damcı damcı axan su, suyuq) .

yağı yağ üsdə tökər, yavan qalar yarmamız

yağış yağmaz, dənə bitməz.

yağışdan qurtulduq, damcıya, qurtdan qurtulduq quleybaniyə tuşlandıq. (**quleybaniyə**: yaramaz uşağa). (**tuşlandıq**: üzləşdik. raslaşdıq. tuşqıldıq)

yağmur ilə yer yəşər, əkmək ilə el yaşar. (**yəşər**: yışılaşır)

yağmuru yeldən, kötülüyü eldən bil. (**eldən**: yatdan)

yağsız düğü qızarmaz.

yalan böyük olduqca, yalançı özüdə inanar.

yalan durmuşuna ulalma şışmə, tov tutmacaq yünün, əğirmə eşmə, gedcək yolun bilib yeri hər zaman, ayıq ol, ayıq ol duzağa düşmə.

yalan duymaz qulaq yox, olmasa ki, kar ola, yalan deməz, dil olmaz, olmasa ki, lal ola

yalan olsa yol açıq, doğruya yollar qapıq.

yalan saqqız kimi uzanar, keş kimi çəkilər.

yalan sözə düz çatmaz.

yalan yoxum sözümdə, dinlə sezin gözümdə.

yalançı unutqan olur.

yalançılar yalan deyər utanmaz.

yalançılıq olmasa, yamançılıq doğmazmış.

yalançının evi yanmış, kimsə inanmamış.

yalançının ipiylə quyuya enən, quyuda qalar.

yalançının tanığı yanında olur. (**tanığı**: şahidi)

yalançıya ver dəğər, onsuz doğru bəllənməz, doğruları qorun qıl, yalançıdan uzaq dur.

yalanın yolu qıсадır.

yalanla inam, bir yuvada duranmaz

yalanları bəğəndinsə yanıldın. (**yanıldı**: yandın. itirdin)

yalansız ömür keçməz

yalğıq oğlu yoxazar, onda eykin ad qalar. (**yalğıq oğlu**: bəniadəm). (**eykin**: yaxşıca).

yalğız kişi, qanadsız quş. (**kişi**: adam)

yalınqu oğlu yoxazır, iyi ad qalır. (**yalınqu oğlu**: ər oğlu. bəni adəm.) (igid olər, ad qalır).

yalnız ağaç dağda ösməz. (**ösməz**: böyeməz)

yalnız qalan qurd yem

yalnız yola çıxılmaz.

yalnızlığa yox boy'a, hər sevgiyə bir boy'a.

yalnuq oğlu, manğuz olmaz. (yalnuq oğlu: **bəni adəm**). (**manğsız**: eyibsiz, quşursuz)

yalqavın baxdı durmaz. (**yalqav**: təmbəl)

yalqunun solumazından qorxarlar. (**yalqunun**: insanın). (**solumazından**: nəfəs çekmiyənindən)

yaltaqları it sıkər.

yalvaclar alçaq könül olarlar. (**yalvaclar**: peğəmbərlər)

yaman arvad, yaman qonşu yaman at, birin boş'a, birin boşla, birin sat.

yaman gedmədən yaxşı gəlmir

yaman gündə yaman olma, verən sözdən qaçan olma.

yaman gündə, yaman qardaş özgədən yeq

yaman günün ömrü az (olsun), yaman qışın dalısı yaz.

yaman ilan degirmən başında aylanar. (**aylanar**: dolanar)

yaman qarışdırar, yaxşı barışdırar

yaman qonşu, yaman arvad, yaman at, birindən köç, birin boş'a, birin sat

yamana salçılı yanaş. (**salçılı** : tədbirli)

yamanın yaxşısı olunca, yaxşının yamanı ol.

yamanla cənnətə girməkdənsə, yaxçı ilə, cəhənnəmə gir.

yamanlığı dəğməsin, borcu qalsın yaxşılıq.

yamanlıqlar yox olsun, yaxcılıqlar var olsun

yan mənə kül olum sənə.

yanağını çiçəklərdə aradım, çəmənləri saçın deyib daradım.

yanan külə dönər.

yanda duran içdən yeyər, arçada duran dayaq yeyər.

yangız atın tozi çıxmaz. (tək at oynaqlamaz)

yanılıb susma, qalxıb qonuşma!.

yanılmadan alınmır. (yanılmadan doğru yollar alınmaz)

yanındakı yarına, dünündəki dünüvə götürür.

yanlışı qoğ, doğrunu al.

yanmamış odun buğlasada, tüstüləməz.

yanqu (kişi) yaşam boyu inancın əsiri, dustağı olmuş

yanqu manqu dirilməz, sinqa girib gerünməz.

yanqu, ana səsi yadqarmaz. (**yanqu** (səsin dönməsi), kök səsi dananmaz). (yanqu danmaz qaynağın). (yanqu: səs).

yantaqdan yağ çıxmaz. (**yantaqdan**: dəvə tikənindən)

yap dedilər minbiridə az gəldi, yix dedilər, tək biridə çox gəldi. (**yap**: düzəld)

yapa yapa qar yağsa, yaz görməz, yağlı göy çımənlər sürünsədə güz görməz

yapdığını bir kərə desən, dediyin min kərə iyi qıl

yapdığını düşünməkdənsə, yapcağıñ düşün.

yapraq olub ayaqızda gəzinəm, topraq olub ayağ altda əziləm, bir söz olub qoşu ilə deyərəm, türk elləri, mən sizləri sevəmən.

yar könülə başmaqla, içizə yaşmaqla girməz!!.

yaramaz evdə, ölüyü neynərəm, girir ağlaram çıxır ağlaram.

yaramaz, parasız olmaz

yaraqlığı gelişən, yayalığı gedışər. (**yaraqlığı**: başırcanlığı. maharəti). (**yayalığı**: naşılığı). (**gelişən**: edişən. çoxalar) (**gedışər**: itişər. itər. azalar) .

yarasa dögəmkələ qırınqıç olmaz.

yardının canı ardaqtu, baydın malı ardaqtu. (**yardının**: yoxsulun). (**ardaqtu**: dəğərlidir). (yoxsulun canı dəğərli, zənginin malı.

yarım alma, könül alma

yarımcılıq iş bazara çıxmaz

yarınlar səni gözləyir. (**yarınlar**: işıqlıqlar. xoş günlər). (alqış)

yarqınmışın danışdığı boşudur, amma boşuna dögüldür. (**yarqınmışın**: rəhmətligin). (**boşuna**: müfdəsinə)

yaş ağaca balta vuran onmaz. (**yaş**: gənc). (**onmaz**: iyi olmaz)

yaş boyu tək qalasan çətin deyil, üzbə üz qalma bala qanmazilə.

yaş dedigin bir sana, sana ilə yaşılanma. (**sana**: sayı. ədəd).

yaş ilər, iş girəl. (yaşı ilərlər işi çətinləşər) (qocaldıqca işi çətinləşər) .

yaş keçdikcə unutmağı unutaram.

yaş keçincə bildiklərin çasılar. (**çasılar**: yanlışa uğrar)

yaş keçmədən, iş bitmədən, gecikmədən alan aldı, qalan qaldı.

yaş öğrədəni, baş öğrətməz, baş öğrədəni, yaş öğrətməz.

yaş ösər, qart olər. (**yaş ösər**: gənc böyüyər)

yaş sevgisin, yaş bilgisin danan, **arzumaz**. (**yaş**: gənc). (**arzumaz**: istəklərinə çatmaz. nakam qalar)

yaş ürəgin qan almasın, içində heç nə qalmasın. (**yaş**: gənc)

yaş var soyuq öldürməz, yaşda vardı (qoca) isti diriltməz. (**yaş**: gənc. cəvan)

yaşaki düşdü payız, nə gül açar, nədə yaz. (**yaşaki**: ömrəki)

yaşam bəkləyəni bəkləmir.

yaşam bilməz ölümü, yaşam keçər dönümü.

yaşam bitir, könül sürür istəyi.

yaşam boydan çox güdə, olanları saxlamaz, gələnləri gəlməzləri gözləməz.

yaşam böylə, hamiya belə toy tutar, göz yanılar, iç inanar, baş itər.

yaşam dadı min artar, seçimlə olsa yolu.

yaşam dadlı aciylə dolu

yaşam dadlı gerçək, ölüm acı gerçək

yaşam gözəl, gözəlliklə yaşanmalı.

yaşam karvanı yolda durmaz, duranı yaşıdır, köçəni ötürür

yaşam ötər yumar gözlər, don sönər yaşar ellər. (**don**: tən. qab).

yaşam oyun, fırladanla fırlanır.

yaşam oyun, oynuyana eşq olsun, iyi dilək, eyku duyqu daşıyanlar var olsun.

yaşam sandığından tez ötür

yaşam seçənlərə yaraşır.

yaşam seçim, seçən yaradır

yaşam səni çıxmaza çəksə, yoluvu dəğış, yaşamı yox

yaşam sevənləri sevir!

yaşam sevincdir. sığınlmaz sevinclər nisgilə dönür. (**sığınlmaz**: tutunulmuyan.
yerleşməyən)

yaşam sevmir təkligi, çalış qurun əşligin. (**əşligin**: tayıví. yoldaşıví)

yaşam sınağdan keçir, onla qurulur.

yaşam sönər, ölüm sönməz

yaşam sürər sənlə ola sənsiz ola.

yaşam üçün yaşamalısan.

yaşam üçün yemək gərək

yaşam, barışla savaşın yarışmasıdır.

yaşama anlam biçməliyiz.

yaşamda başarı ən gözəl yaraq

yaşamı başarmalıyıq

yaşamı yalnız çalışmaq yox, çalışdırmaq ilərlədir. (**çalışdırmaq**: dəyişdirmək)

yaşamı yaşat.

yaşamın bulğanı içrə görüşən hər kiminin düz üzünü. (**bulğan**: fırtına)

yaşamın ən gözəli yolçuluqda keçər.

yaşamın yazılmamış zanğı yazılmışın basar . (**zanğı**: yasası, qanunu)

yaşamq yaşam öğretir.

yaşı yetmiş, gücü gedmiş

yaşın doxsan, bu gün varsan yarın yoxsan.

yaşın gizlətməyən qadın ya gənc olduğuna güvənir, ya qoca olduğundan qorxmur.

yaşın keçdi qayıtmaz, tökülen su yiğilmez.

yaşın keçsin, baxtın yox

yaşın oldu əlli, yediyin bəlli. (əlli yaşda yeməyivi gözlə)

yaşın olub doxsan, gəlir günü yoxsan.

yaşın yetişə yüzə, yaşamda qalırsın üzə.

yaşından, başından yekə danışan öz gorunu özü qazar.

yaşıyan qartalar, qaytalmaz. {yaş (gənc) qartalar, qaytalmaz}. (qartalar: qocalar. əsgiyər.)

(qaytalmaz: yenilənməz)

yaşkı yetdi yetmişə, üz qoyarsan keçmişə. (keçmişə: ölmüşə)

yaşla yaşam ölçülməz

yaşla yaşama, könüllə başla yaşa!.

yaşla yaşama, ürəklə yaşa. (yaşla: sinniviyələ)

yaşlıdırca bucaq dəgiş, ocaq yox. (ocaq: ev eşik). (yaşlananda olduğun yeri əldən vermə,

yürşüvü dəgiş. (yürşüvü: rəfdarivı)

yaşlıdırca kefi çəkmək olmur, dadmaq olur

yaşlıdırca, öğrəcəlik yad olur. (oğrəcəlik: öğrkəcəlik. adət kərdəlik)

yaşlı qulaq çox eşidər.

yaşlıdan yaşlılığa pay saxla. (yaşlıdan : gənclidən)

yaşlıya gücünü yok, işini sor.

yastuğa yastanmaq, döşəğə döşənmək gərək

yatan öküz yemdən, yatan yolcu yoldan qalar.

yatan yatanı ayıdamaz

yaxçı olan gözəl görünər.

yaxçı olda, kimsəni inanandırmağa çalışma

yaxçı qadın, evrən bəyliyi. (**evrən**: dünya).

yaxçı söz can azığı, yaman söz baş qazığı. (**qazıq**: yekə çivi, mix)

yaxcılardan qadasını alqınan, kötülərin başlarına salqınan.(alqış)

yaxcılardan yaman günü görməsin, pis duruma dar əlligə düşməsin. (alqış)

yaxcılıq elə bilincə, verdinisə təlim qıl. (**bilincə**: bacardığlnca). (**təlim**: çox)

yaxcılıq yiyesinə qəribdir.

yaxçının tapması güc, saxlaması qolay.

yaxşı gəlin, doğma qızdan, yaxşı yeznə, doğma oğuldan yeğ (yaxşıdır). (**yeznə**: kürəkən)

yaxşı qonşu uzaq doğandan yeğdi. (**doğandan**: qohumdan. famildən)

yaxşı yaman barışsa, iki yaman barışmaz.

yaxşından yaman doğsa çıxaşa, yamandan yaxşı doğsa girəşə. {iyidən kötü doğarsa itgidir
(**çıxaşa**: ziyandır), kötüdən iyi doğarsa qazanctır. (**girəşə**: qazanc)}.

yaxşılığı gizli edib sakında, yaşam olsa başa çıxıb üzgəlir. (**üzgəlir**: görünür). (ömür olsa bir
gün görünür) .

yaxşılıq açan qapıya, sevgi qonar.

yay gərəyi ox durur.

yay geriyə çəkildikcə, ox uzaq gedir.

yay günlərin yağışı , ər arvadın savaşı

yay keçməsə güz gəlməz.

yayaq qalar doğru yolun yolcusu, yalançının bedov (iti) atlar altında.

yayda başım pişdi, qışda aşım pişsin

yayda beyin qaynamır, qışda qazan neyləsin?

yayda çalış, qışda tınış (**tınış**: istirahət. rahət).

yayda qafa qaynağı, qışın qazan qaynadar. (**qaynağı**: qaynaması)

yayda qızırsa başın, qışda qazan qaynadar

yayı çalışan, qışda sevinər

yayın baş pişsə, qışın aş pişər. (**yayın**: yayda)

yayın günün görməyən, qış soyuğa duranmaz.

yaz arzısıyla ötər qış

yaz ayların qışın yaddan çıxarsan, saçğalayıb (israf edib) qazandığın qutarsan.

yaz gəlməmiş qış çıxmaz.

yaz günləri yağışsız olmaz, ərlə qadın savaşsız.

yaz olmasa yağ olmaz, yağışmasa su olmaz.

yaz var qış var ivəcik nə iş var. (**ivəcik** tələsik)

yaz yünü keçə olmaz, güz yünü dolağa. (**dolağa**: sarıldıq sarğı)

yaza çıxartdıq dananı, bəyənməz oldu ananı.

yazanı ötür, yazlığına bax.

yazda əmək, güzdə yemək.

yazı yazcala, qışın qışcala.

yazı yolda yazılır, oturursan gorun qazılır

yazıcıılığa başda isdir, götdə!. (təbriz deyimi)

yazılmamış gözün yaşı gözə bil, çətinliyə düşdün çalış dözə bil.

yazın çətirsiz, qışın torbasız yola çıxma.

yazın əkər, güzün biçər, yayın tökər, qışın içər.

yazın yaşa, qışın daşa oturma.

yazıq tutulmadı, yanığ tutuldu. (**yazıq** : suçlu. günahçı). (**yanığ**: bəxdi çönmüş)

ye, yedit ayruğa qoyma malın. (**Ayruğa**: başqasına. yada)

yeddi lələ baktığı çocuğun gözü çıxmış.

yedit dedit. (yedirdib sözün, savın, xəbərin al, çıxart).

yedit qonağı, yıxsın ocağı.

yeğin atı çulundan bilməzlər. (**yeğin**: kəskin çox yürüyücü).

yeğrək görünür azca iraq olsa iyi.

yenə daş götürən atamaz.

yenə yelkəni güclü yel açar

yel dəyirmanı olduğunu anladıq, yalnız suyu nərdən gəlir. (su dəyirmanı su ilə, yellininki yel ilə)

yel əsmədən yapraq sallanmaz. (**sallanmaz**: əsməz. təprəşməz)

yel gətirdi, sel götürdü

yel gətirmiş yel götürmüş.

yel qayadan nə alır

yel yatmamış, kürəgin savur. (xərmənn sözü)

yelin sonu yağış, alayın sonu savış. (**alayıñ**:şakanın). (**savış**: doğuş)

yelli gün yürt, yağışlı gün yat

yeməyə çörəyi yox, dolabda penir gəzir. (**gəzir**: axdarır).

yengə var qada alası, yengə var qada salası. (**qada**: bəla. yamanlıq). (**yengə**: bir evdə qalan, bir evə düşüb qalan, oturan, anut (hazır) bulunan qız, xanım).

yeninə nərsələri öğrəşməyən, yeninə nərsələr tapa bilməz.

yer bərk olanda sığır, sığır gözündən görər. (yer bərk olanda öküz öküzdən görər. (ortaqlı işləyənlər iş çətinə düşəndə bir birin suçlar). (**ortaqlı**: şərəf)

yer bərk olsa sığır, sığır gözündən görər.

yer əkən yerinməz. (**yerinməz**: təhqir olunmaz)

yer küləğən (qazan) xəznə tapar

yer üzünün uçmuğu (cənnəti), doğru sevgi, uyqun olan evləniş.

yerdən göyə ağmasa, göydən yerə yağımaz. (**ağmasa**: qalxmasa)

yerimək bilməyəni durquzma, söz bilməyəni dindirmə.

yerinə düşməyən gəlin yerinə yerinə qocalır, boyundan uzun don sürüne sürüne əsgir. (**yerinə**

yerinə: bala bala)

yerivi bil otur, deməsinlər dur orda otur.

yersiz el yetim, elsiz yer yetim.

yersiz el yetim, elsiz yer yetim.

yersiz gəldi, yerli qaç

yersiz gəldi, yerli qaç.

yetir bizdən salamlar, sağ yaşasın alanlar

yığını yaxan dəğirmana çatmaz. (**yığını**: biçini. hasılı)

yılan qovuğun yenilər, qılığın saxlar. (**qılığın**: xəsiyətin). (**qovuğun**: cildin)

yılan qovuğun yenilər, qılığın saxlar. (**qovuğun**: qabığın. cildin)

yılman (iti) gələn yılman gedər. (**yılman**: iti)

iyiəsiz qarqış yerin tapar.

yoğun sıçanın, götür yırtıq.

yol olsun uzun olsun

yol yoldaşı yolacan gərək. (yol üstü tanış olduğun biriylə yol bitənəcən gərək. tanımamış adamları dosd olma)

yolçu yolu asda gedib, basda olar. (**basda**: ağır. ardıcıl)

yolçuluq sınaq daşıdır. (**sınaq daşıdır**: məhək daşıdır)

yolçusuz yol nəyə gərək.

yolçuya yol, ovçuya dağ gösdərin

yolda qulaq yoldaşı, evdə yemək ortağından yeğ basar.

yoldaş varki qardaş desən yaxşıdır.

yoldaşsız yol uzanar, amacsız yoldan azar

yolla gedən azmamış.

yolsuz azar, elsiz batar

yolu doğrunun yükü ağır olur.

yolu yürən yenmiş

yoluxda nə var yalıga versin

yorqan döşəyin sözü, yorqan döşəkdə qalar.

yox yerə heçnə saçılmaz. (**saçılmaz**: səpilməz, armağan edilməz).

yoxluğa alışma, varlıqla barış.

yoxluq ölüm varlıq olum deyiblər.

yoxsa artıq, düşünən yar yarını, belə getməz, yixılınca, ayılı!.

yoxsul əlinə baxarsa, sən kisənə bax.

yoxsul ol, ucuz olma.

yoxsul ölsə kim ağlar, varlı ölsə el ağlar

yoxsulların baş ucunda durmaqdən, varlinin ayağ ucu yeğrəkdi

yoxsulun bəyliyi sağlığıdır. (**bəyliyi**: ağalığı)

yoxsulun bir atı olar oda çolaq.

yoxsulun ətəyinə qavut töksən, siki durar vurar calar. (bayqal)

yoxsulun siki, varlinin iti yatmaz

yoxsulun sözü, yorqunun gözü.

yoxsulun təpdigi (sikdiyi) çıxar varlinin əkdiyi

yoxunsa pulun, qızılsa sözün adın dəlidir.

yükün yüngülü tez barçağ görər. (**barçağ görər**: mənzilə çatar)

yumruqla sıdana, çəkiş nə gərək.

yunağa giren tərlər. (**yunağa**: hamama)

yurdsuz kişi, ötməz quşu. (**kişi**: adam).

yurdun otlusundan qutlusu yeğ.

yurdun otlusundan qutlusu yeğdir.

yürgən atın başına vurulmaz.

yürgən yoldan tapar, oturan hardan tapar. (**yürgən**: yeriyən. çölə çıxan)

yürgənin yolu ötər, yatanın günü ötər. (**yürgənin**: yerinənin). (**ötər**: keçər. bitər)

yürün toxı yol bilən, bir uyqaruq yar bilən. (**toxı**: haqqı). (**uyqaruq**: uyğun. müasib.)

yuvanı yapan, dişi quşdur.

yüz altın danişanı, yüz kişi danişanmaz

yüz dərəni bir sərə biçər.

yüz işə baş qoşmaqdan, bir işə baş qoşma yeğ. (üstün)

yüz iti ardından hürdürmüyən qurd, qurd sayılmaz.

zəngin arabasın dağdan aşırır, yoxsul düz yolda şaşırır. (**aşırır**: keçirir). (**şaşırır**: çəşir)

zor qapıdan girincə, şəriət bacadan çıxar.

zorlu suçsuz olar

zulum görən zalimolur. (basına gələn, basmaqçı olar:başına gələn, başmaqçı olar) . (**başına < basına**: zulma) . (**başmaqçı < basmaqçı** . zalim. zulmkar) .